

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felolós szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Bélyben Negyedévre	3 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egészévre	12 .			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Vidékre Negyedévre	5 .			
Egészévre	20 .			

Csokonai.

— május 21.

Hódolók gyűltek össze az ország minden részéből Debrecen városába. A mulandóságnak földi jólétben, közbecsülésben, irodalmi berkek gyümölcstermő bőségében élő választottai babélevelet hullatnak a Halhatatlan lábaihoz.

És Debrecen város lakossága csodálkozó szemmel, áhitatos csendben nézi ezt a gyülekezést. Így hajol meg a fenséges győző előtt a hódoltak táborra, a melynek legnagyobb dicsősége az, hogy virágot szórhat a diadalmasan égbe röppent költő emlékezetére.

Csodálatos ünnep ez a mai, melynek sugarai az életében letiport, agyongyötrött, megcsufolt, félreértett, halálra sértett, mellőzött Csokonai Vitéz Mihály szellemét koszoruzzák!

Ime Debrecen városának földi javakban bővelkedő népe láthatja a kijelentések e napján, hogy melyik kincse az örökké való. Ez a város ura a Hortobágy negyvenkétezer holdjának; ez a város székhelye vagyonnak és tisztességnek, polgári disznek és nemzeti éretneknek. Ez a város híres népének munkaerejéről, honszeretéről, szívós szorgalmáról, ősi jó tulajdonságairól. Ez a város az ország színe előtt iskolák városa, kálvinista Róma, fajbéli jellemvonások hűtükre.

És lám mindez a sok drága gyöngy, mely az év, porszemmé törpül egyetlen örökkévaló igaz kincse: Csokonai költészete mellett.

Jöhetnek sovány esztendők, tűzveszedelmek, elemi csapások, földi nyavalyák, dúló ellenségek: Debrecen városa többé soha el nem mulhatik, mert romjai, üszkös omladékaik fölött is ragyogni fog Csokonai, a ki itt született, itt halt meg és a bölcső és koporsó szűk mesgyéje közt itt szenvedte végig a nagyratörő lelkek összes nyomorúságait.

Mindene elmulhatik a gazdag Debrecennek: föntartja dicsőségét, hírét, nevét ez a szegény megkínzott fia, ez a csuffá tett, kiüldözött, nyomorulttá sebzett kiesapott diák, a ki egymaga becsesebb örökséget hagyott hátra, mint a mennyit Debrecen városának nagy határa, minden pénze, háza, embere együttvéve ér!

Január 28-án, ezelőtt négy hónappal, volt száz esztendeje, hogy Csokonai Vitéz Mihályt Debrecenben eltemették. És ime a mai nap bizonyosság Isten és

emberek előtt, hogy Csokonai él! Nem a nesztelenül gördülő fogatok gazdái, nem a szavaló és pohárköszöntős kedvű megelemezők, nem a parázs szemű lányok és menyecskék élnek, hanem Ő él csak Isten igazában, a sápadt, beteg, megmérgezett lelkű boldogtalan, a ki nek gyarló része elporladott!

A mai napra, melyet ide sereglett hódolók Csokonai emlékezetének szentelnek, a legnagyobb áldás az igaz siker megszerző áldás csak az lehet, hogy a százados Csokonai-emlékünnepen Csokonai lelke is jelen legyen!

Foganjon meg ez az áldás! Jövel Csokonai Vitéz Mihály, halljad szives örömmel, mint zengedez a hozsánna dallamos árja feléd!

Lélekvándorlás.

A mig él és küzd a költő,
Mig ütemre hull a könnye
És tátongó sebeiből
Halhatatlan gyönyöröknek
Forrásai fakadoznak:
Az ördög se veszi észre!
Az emberek meg se látják
S ha meglátják, le is nézik,
Megalázzák, kikacagják.
Csak azután, ha már meghalt
És lent porlad rég a sirban,
Kezdik lassan fölfedezni,
Megesodálni, ünnepelni.

Igy tehát az élő költő
Félrelőve, kiesnyelve,
A rohanó áradatban,
A hiuság és az önzés
Csúf, kegyetlen hajszájában
Sohasem az, minek látszik,
Nem is az, a minek tartják,
Csak egy szegény szürke vándor,
Kit mindenki félreismer
És ha lehet félre is tol:
Egy elátkozott félisten,
Elvarázsolt bús királyfi,
A ki bamba emberek közt
Mint kietlen rengetegben
Bolygva senyved nagy szívével,
Kárhóztos gyötrelmeknek
Igájában egy egy hitvány
Pillanatnyi semmisségért
Tékozolva azt a kincset,
Ami Isten adott néki.
Igy vergődik mind a költő,
Amióta itt a földön
Emberkukacok nyüzsgőnek.
Álruhája és álarca
Változik tán, neve is más:
De a lelke mindig egy csak
És egyformán szerencsétlen.

Ez a lélek vándorolva
Egyre más és más alakban
Jelenik meg: ez a költők
Örök lélekvándorlása.
Hajdan koldus énekes volt,
Rongyos és vak, süket és vén,
Fetrengett az út porában;
Ki is merte volna hinni,
Hogy oly lélek lakik benne,
Mely akkor is tündökölt majd,
Mikor népe elmulásnak
Éjjelébe rég eloszlott!
Aztán igric volt a neve,
Jós vagy örült, futó bolond
Vagy félbolond kóbor lantos,
Váruknak lakomáin
Hurt pengető borkoresolya,
Buta szeszély rabszolgája,
Ki amidőn égbe röppen
Alkotások büszke szárnyán,
Mint a féreg, attól retteg,
Hogy egy láb el ne tapossa.
Majd kiesapott rossz diák lett,
Iskolai rendet tipró,
Ifjuságot mételyező,
Országjáró garaboncás,
A huszadik század fénye
S igazsága felé szomju
Vágygyal néző boldogtalan,
Kit a hájas tutaság és
Vaskalapos kislelkűség
Agyonvert, mig gyöngyöt termett,
Aztán . . . ej no! a középszer
Öröme azután is
Csetlett botlott erre-arra,
Sok bolondot eselekedvén,
Vizbe ugrott vagy pálinka
Ölte meg a pocsolyában,
Mialatt nagy örök eszmék,
Csillagoknál ragyogóbban
Bontakoztak ki lelkéből.
Vajjon él-e még a földön
Az örök tűz egy szikrája
Valamilyen gyöngye testben?
Isten tudja, mily alakban
Bujdosik most a földi lét
Guzsba kötött áldozatja!
Valahol a sivatagban,
A mai nap lázas, izzó
Versenyében tán vidéki
Szerkesztő a szerencsétlen:
S mig robognak az ünneplők,
S bámulja az utca népe
A nagynevű sokaságot,
Mely itt, egymás hiuságát
Legyezgetve, kocintgatni
Összegyűlt: a számár költő,
A pillanat rabszolgája,
Barázdákba sorokat ró,
És napszámba robotolva
Diesőti az élőket,
Kik a holtat magasztalják!

Glück Ede

legnagyobb cipő áruházában óriási választék legjobb minőségű férfi, női és gyermek cipőkben, kalap, fehérnemű és divatcikkben

ben mesés olcsóság mellett Piac- és Kossuth-utca sarkán, Kistemplommal szemben

Politikai hírek.

Gróf Hadik Sándor választása. A képviselőház VIII. bíráló bizottsága mai ülésén vizsgálatot rendelt el annak kiderítésére, hogy gróf Hadik Sándor neve csakugyan hiányzik-e az ezen évre érvényes választói névjegyzékből. A vizsgálatot Endrey Gyula bizottsági tagot bízták meg.

Május 21.

Budavár bevétele.

Dicsőséges napnak szent évfordulója. Budavárát 1849-ben ezen a napon foglalták vissza diadalmas hős honvédeink az áruló Hentzítől, akinek vasszobra ma ott áll a budai hadapród iskola udvarán, az osztrák galádság és császári szolgahűség követendő példaképe gyanánt.

Ajtatos elmerüléssel emlékezzünk e győzelmi fényben ragyogó napon ama nagy időkről, midőn az egész nemzet talpra állott, hogy megvédelmezze ősi jogait, alkotmányát a zsarnok erőszak ellen.

Az idők elmúltak: de az emberek és bennük ellenségeink régi hagyományai ma is élnek.

Mert ma is Budavár bevétele a kitűzött cél. Budavárát, az ország szívének akarná bevenni az a szellem, melyet akkor levertünk és megaláztunk! Ma a diplomata Burrián képében, simán, ildomosan jelent meg köztünk. Nem akarja levegőbe robbantani a láncidat, nem fenyeget azzal, hogy halomra bombáztatja a viruló, fényes fővárost. De cukrozottan mégis csak a régi mérget, a hírhedt összbirodalmi álomport szeretné beadni a könnyen hívő magyarnak.

Bevesszük-e vajjon? Aligha!

De ha egy pillanatra megtántorodnák vezéreink rendületlen honszerelme, gondolanak május 21-ikére, dicső honvédeink kiömlött vérére, Haynau ocsmányságaira, az aradi (október 6-iki) orgyilkosságra s arra a keserves tizenhét esztendőre, mely ezután következett.

A május 21-én Budavár bevételénél elesett magyarok szelleme ihlesse meg az utódokat s ha ez a történelmi érzés vezérli őket, a nemzeti akarat diadalt fog aratni.

A nagy válság.

— május 21.

Burrián báró folytatja a szövetséges ellenzék vezérférfiaival való tárgyalásokat. Egyes érzelmeikkel fogadják. A legtöbbeket kellemesen érint a király kütdöttének megnyerő, sima modora, mások azonban óvakodnak, nehogy látszólagos engedmények kelepcejébe kerüljenek.

Igen érdekesen nyilatkozott lapunk tudósítója előtt gróf Zichy Jenő.

— A helyzetet — mondá Zichy gróf — elég kedvező színben látom. Mint a király küldöttje mondá, ő felségének nincsen kifogása az ellen, hogy a szövetség kebeléből kormány alakíttassék. Sőt szívesen venné, ha Kossuth Ferenc lenne miniszterelnök...

Táviratilag jelentik, hogy Bécsben is Kossuth Ferencet óhajtják a kormány megalakításával megbízni. Nincs okunk abban kételkedni, hogy Bécsben igen szívesen vennék, ha Kossuth Ferenc kormányalakításra vállalkoznék, még pedig a lényegesebb nemzeti követelések, így a katonai nyelvkérdés elejtése mellett. Csakhogy Kossuth Ferenc is tisztában van azzal, hogy reá és pártjára nézve mily következményekkel járna a megtisztelő ajánlat elfogadása.

Gróf Zichy Jenőn kívül tegnap délelőtt fölkeresték Burriánt Komjáthy Béla, a vezérőlbizottság tagja, Tallián Béla és Berzeviczy Albert miniszterek. Először foglalkoztak a szövetséges ellenzék pártok Ó Felségének azzal az óhajával, hogy a szövetség nevezzen meg egy politikust, a ki a király előtt teljes részletességgel fejtené ki a többség kormányzati programját. Azon igyekeznek, hogy e feladatot gróf Andrássy Gyula vállalja el. Ezzel aztán új fogalommal gyarapodnék a válság krónikája, amennyiben ezt a politikust „homo publikusnak” neveznék.

A szabadelvű párt magatartásáról is érdemes megemlékezni. A mennyivel közeledni látszik a válság megoldása, annál esüggendőbbek a bukott kormányelnök bizalmasai. A többség azonban óhajtja a Tisza-kormány mielőbb való fölmentését, mert a bizonytalan helyzet lidérenyomásként nehezedik a pártra. Azt hiszik különben, hogy a jövő héten már felmentik a Tisza kormányt.

Burrián báró egyébiránt már megszerezte a szükséges értesítéseket. Ma még Andrássy Gyula és Apponyi Albert grófokkal fog értekezni, aztan visszautazik Bécsbe s jelentést tesz Ó Felségének.

A nap legfontosabb eseménye a szövetséges ellenzék vezérőlbizottságának ülése volt. Az ülésen mint tudósítónk késő éjjel táviratozza Kossuth Ferenc elnököt és hosszasan, behatóan vitatták meg a helyzetet. Megbeszélték a kibontakozás módját, de hogy mit határoztak, hivatalosan nem hozták nyilvánosságra. Az ülésről kiszivárgott hírek szerint a bizottság egyértelműleg Andrássy Gyula személyében állapodott meg, hogy a homo publikus szerepét vállalja magára. Andrássy Gyula nem volt Budapesten, csak késő éjjel érkezik meg. — Az ellenzék körében hiszik, hogy Andrássy a közvetítő szerepére vállalkozik és vezérőlbizottság megállapodása értelmében sikerülni fog a válságot igen rövid idő alatt megoldani.

Egyház és iskola.

Arvaügyi bizottsági ülés. Az ev. ref. egyház arvaügyi bizottsága e hó 22 én délelőtti 11 órakor az egyház tanácstermében ülést tart, melynek tárgya, az 1905. évi arva felszerelés tárgyában való végleges döntés

Kincsek a városi muzeumban.

Dr. Kardos Samu ereklye gyűjteménye, ideiglenes letétben a városi muzeumban.

Az országos Csokonai ünnepségeket rendező bizottság dicsőrendű ügyességgel és tapintattal az ünnepségek keretébe felvette a városi muzeum megnyitását is. A városi muzeum alapját ugyanis még 1902 december havában Löfkovits Arthur helybeli órák és ékszerész vetette meg azzal, hogy a Szilágyi Dezső hagyatékából megvásárolt, műbecsessel bíró 45 albumot és a saját tulajdonában volt 1460 darabból álló, közel 15000 koronát érő arany pénz, érem és régi fegyver gyűjteményét a városi muzeumnak ajánlotta s azonfelül a muzeum fokozatos fejlesztésére 10 egymásutáni ízben fizetendő 500—500 koronát ajánlott fel.

Löfkovits Arthur emez áldozat készsége szerencsés időben nyilatkozott meg, mert épen ebben az időszakban vette át a kulturális ügyek vezetését Oláh Károly volt katonatiszt tanácsnok. Oláh Károlyról tudva van, hogy egyike a legszelebb látkörrel és ritka kitartással bíró köztisztviselőknél. A mit egyszer megszeret, azt meg is valóítja. Bizonyosság rá a lelenség és a siketnémák iskolája. De eddigi munkásságát megkoronázza a ma ünnepélyesen az ország előkelőségének jelenlétében felavatandó városi muzeum, melynek szervezése és megteremtése körül hervadatlan babérokat szerzett magának.

*

A ma megnyitandó városi muzeumba helyezte el ideiglenes letét gyanánt Dr. Kardos Samu 44 kötetből álló bibliográfiát, 66 darabból álló történelmi okirat és 122 darabból álló irodalom történelmi becsü levél ereklye gyűjteményét. Az okirat közül legrégebb a gróf Thurzó György Magyarország nádorispánjának 1611. szeptember 27 ről kiállított latinnyelvű nádori parancslevele. Legújabb Haynau osztrák császári tábornagynak 1850. március 15-éről kelt azon parancsa, melyel 14 halálra ítélt honvéd tisztnek büntetését kegyelemből 10 től 16 évig terjedő várfogságra enyhíti. Különös becses birnak Kossuth Lajosnak Debrecenből 1849. január 24-éről kibocsátott nyílt rendeletei. Még nagyobb becsűek Kossuth Lajosnak az emigrációban vezetett 2 vaskos füzetben össze foglalt, saját kezűleg írott levél fogalmazványai. Ezen levelek, egyrészét Kossuth Teleky Lászlónak, és Pulszky Ferencnek, másik részét Klapka Györgynek és Türr Pistának írta, a fogalmazványokat azonban magánál visszatartotta. Ugyancsak ebben a gyűjteményben található fel Magyarország 20 vármegyéjének, és 4 szabadkirályi városának is hódoló és üdvözlő felirata a 80 éves Kossuth Lajoshoz.

A 122 darabból álló levélgyűjtemény legjelentékenyebb részét a nagy Wesselényinek 77 darab eredeti levele alkotja. A legrégebb Wesselényi levél 1830 szeptember 25-éről van keltezve és Vár Farkasnak szól. A legutolsó levelet épen 2 héttel halála előtt vagyis 1850 április 9-én írta Wesselényi barátjának Ujfalu Sándornak. Kossuth Lajostól is 17 levele van Dr. Kard s Samunak s ezek között különösen azok nagyon becsesek, melyeket Kossuth közvetlenül a budai fogságából való kiszabadulása után a magyar kereskedelmi társaság megalapítása tárgyában Wodianer Sámuelhez írt. Nem ke-

FERENCZ JOZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZÜ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

vésbé becsesek Kossuth ama levelei is, melyeket Kossuth Lajos az emigrációban Gróf Teleky Lászlóhoz, Br. Wesselényi Miklóshoz, Helfy Ignáchoz, Krivácsi Józsefhez, és Bobula Jánoshoz különböző alkalmakból írott volt. A haza bölcsétől Deák Ferencőtől szintén 3 darab nagyon becses és érdekes tartalmu levele van Dr. Kardos Samunak. Wesselényi, Kossuth és Deák után legtöbb levél van a gyűjteményben Jósika Miklóstól. Ujfalussy Sándortól és Vér Farkastól, de ezen kívül vannak levelei Dr. Kardos Samunak, Petőfi Sándornétól, Arany Jánostól, Tompa Mihálytól, Jókai Mórtól, Kazinczy Gábortól és Vachott Sándornétól.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— május 21.

A király elküldte hozzánk képviselőjét, hogy kérdezze még egyszer, hogy voltaképpen „mit kíván a magyar nemzet”? Valami sokat nem. Kevesebbet mint 1848 tizedikét pontjában. Alig hogy annyit, amennyit 1867-ben kívántunk.

Szép a szerénység, de azért jusson eszünkbe a három kívánság meséje!

Megjelent a szép nemű az együgyű halászszerber és a felesége előtt. Azt az engedelményt adta neki, hogy három kívánságuk teljesülni fog. Megszólal az asszony:

— Bárcsak itt rotyogna a tálamban egy gyönyörű szép szál kolbász!

A kolbász tüstént ott termett. Imé, egy elpazarlott kívánság! Dühösen rá szól a halász a feleségére:

— Megérdemelnéd, hogy az orrodhoz rájjon a kolbász!

Ez a kívánság is hamarosan teljesült... Harmadszor aztán mit tehettek egyebet? Arra kérték a neműt, hogy szabadítsa meg az asszony orrát a kellelten függléktől! Mikor ez is megtörtént, több kívánságra nem volt joga a két szegény embernek.

Tanulság: okosan kívánjunk mi is, nem poesékolván el a nemzeti kívánságokra kedvező alkalmat!

Burrián bárót még Polónyi Géza is „rokonszenvesen” fogadta. A Balkán volt diplomatája el is mondhatja, hogy:

— Sohasem hittem volna, hogy a magyaroknak olyan könnyen tulajdárhatok az eszökön, mint akár... a bolgároknak! Híjjába, nincs jobb médiuma a diplomáciának a barbár néptörzseknel!

Egymást gyanusítja, marja, irigylis a magyar. Valóban föl kell elevenednie Baross emlékének. Mikor azt fogták rá, hogy a zónarendszer másnak volt az eszméje, ez a sokat gyanusított, végig sértett, nagy jellemű és nagy tehetségű miniszter éppen a sorok írója előtt mondotta volt egy ízben:

— Ha Magyarországon valakinek sikerei vannak, először is azt fogják rá, hogy két marékkal zsebel. Bebizonyul, hogy ez rágalom, akkor azzal vigasztalódnak, hogy sült bolond, nemsokára a bolondokházába

kerül. Mikor ez se használ, már annyival is megelégszenek, hogy ügyes titkára van, aki helyette dolgozik...

Csokonai emlékezete.

Országos ünnep Debrecenben.

— május 21.

A Debrecen költő fia emlékeztetének szentelt országos irodalmi ünnep tegnap este kezdődött, a mikor is úgy a székesfőváros irodalmi társaságainak, mint a tudományos akadémiának, valamint a vidék irodalmi köreinek küldöttségei megérkeztek Debrecenbe. Már a tegnapi napon fényesen nyilatkozott meg nemcsak Debrecen, de az egész ország tisztelete, a mely Csokonai emlékéet megilleti. Az ország minden tájáról megjelentek Debrecenben azok az emberek, a kik hódolatukat hozták a költőnek. Debrecen mai ünnepe tehát az egész országé, a mi kegyeletet lerovunk emléke előtt, az a nagyság ihletett szárnyain röpköd Csokonai szelleme felé...

A tegnapi ünnepségekről tudósításunk a következő:

Debrecen város külsőképén meglátásztott már tegnap, hogy rövid néhány óra leforgása alatt nagy jelentőségű ünnepnek lesz színhelye. Zászlódiszba öltöztek az utcák s az üzletek kirakataiból koszorúk és egyéb pompás díszítések keretében Csokonai arcképe öltött a járó kelők szemébe. A délután folyamán már igen sok idegen arcot lehetett látni mindenfelé. A reggeli és déli vonatok csak úgy öntötték az érkező vendégeket, a kiknek mellén ott volt a Csokonai-kör jelvénye, a sárga-kék szallag. Azonban a vendégek zöme az esti gyorsvonattal érkezett Debrecenbe. Ugy hat óra tájban a Piac utca és a vasúthoz vivő utvonat megtelt kíváncsi közönséggel. A pályaudvar körül és a peronon is jóval a vonat megérkezése előtt több száz főre menő díszes közönség várta a vendégeket.

Az első osztályú váróteremben volt a fogadtatás és erre az alkalomra fel is díszítették a várótermet. A vonat valamivel későbbben érkezett be a rendes időnél s a mikor berobogott a pályaudvarra percekig tartó éljenzésbe tört ki a nagyszámú közönség, a melynek soraiban ott voltak a város képviselőiben Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Oláh Károly, Király Gyula tanácsnokok. A Csokonai kör nevében megjelentek Géressy Kálmán elnök, Komlóssy Arthur alelnök, dr. Tüdös János és Kardos Albert titkárok. Ezenkívül a kör választmányi tagjai és Debrecen közéletének igen számos tagja.

A gyorsvonat kocsijaiból ezután kiszállottak a vendégek és az első osztályú váróteremben gyülekeztek össze. Majd Kovács József polgármester állott a megérkezettek elé és rövid beszéddel üdvözölte őket.

— Debrecen város nevében — mondotta a polgármester — üdvözölöm Önöket uraim, kik eljöttek ide, hogy segítségünkre legyenek kulturális törekvéseinkben, a melyekkel ez a város mindig előljárt az országban. Köszönetet mondok azért, hogy ide fáradtak, hogy velünk éreznek a mi nagy költőnknek, Csokonai emlékeztetének ünneplésében.

A polgármester szavaira Heinrich Gusztáv egyetemi tanár, a tudományos Akadémia főtitkára válaszolt.

— Szíves örömet jelent itt meg — mondotta — az országnak tudományos társasága és minden irodalmi köre, mert olyan irónak emlékeztetést ünnepli a város, a ki a nemzet géniusza volt. Ennek a géniusznak tisztelete hozott ide minket és a midőn igaz örömmel köszönöm a Magyar Tudományos Akadémia nevében ezt a fogadtatást, hiszem hogy a nagy költő emléke nagyon, de nagyon soká fog élni Debrecen és az egész ország népe szívében.

A beszéd után a vendégek kocsira ültek és lakásukra hajtatottak. Este 8 órakor a kollégium énektermében felállított színpadon a főiskola ifjusága színjátékot mutatott be. Oláh Gábor, a jeles debreceni író Diákéletkép címén kis darabot írt, a mely nagyon vonzóan festi a 18 század első felében a diákság körében megnyilatkozó Csokonai tiszteletet. A kedves színjáték előadásán megjelentek a vidéki vendégek is és igen sokat tapsoltak a szereplőknek, a kik kitűnően adták vissza az egykori kollégiumi élet kisebb nagyobb mozzanatait. A színjáték végén a megjelentek zajos tapsal hívták a szerzőt, a ki meg is jelent a lánypák előtt.

A Csokonai ünnepre Debrecenbe érkeztek tegnap:

Dr. Adorján Ármin ügyvéd, dr. Alexander Bernát egyetemi tanár, Alapi Gyula m. levéltárnok, Bánóczy József tanár, Békefi Antal és neje főszerkesztő, dr. Bodor Károly orvos, Barát Armin szerkesztő, Bausz Teodorik gym. tanár, Bathó Lajos muzeum őr, Beöthy Zsolt egyet. tanár, Benedek Elek Kiszfaludi t. tag, Csokonai V. Ferenc és neje p. ü. m. hivatalnok, dr. Csengeri János egyet. tanár, Csokonai Árpád és neje m. kir. állat orv. Eadródi Sándor szerkesztő, Elekes Imre tanár, dr. Ferenczi Zoltán egyet. könyvt. igazgató, Fazekas Sándor tanár, Fráter Barna főszolgabíró, Farkas János gym. tanuló, dr. Gergely György Szilágyi J. kör titk., Geduly Henrik ev. ref. lelkész, dr. Gaál Gyula városi főjegyző, Gyalui Farkas könyvt. igazg. Gyöngy Aladár statiszt. aligazg., dr. Heinrich Gusztáv M. T. A. főtitkára, Herczeg Ferenc író, Horváth József gym. tanár, dr. Kaposy Lucian tanár, Kovács János Dugonics t. aleln., dr. Kricsfalussy Sándor m. aljegyző, dr. Kiss Károly av. tech. int. igazg., Kemenczy Kálmán tanár, dr. Lampérth Géza Vasárn. Ujs. m. társ., K. Lippich Elek min. oszt. tanácsos, Marikovszky Menyhért Szilágyi J. kör. eln., dr. Márkus László ügyvéd, dr. Miklós Elemér tanár, Mársits Rozina isk. igazg. Maday Gyula tanár jelölt, Nagy Lajos tanár, dr. Nagy Géza kir. ügyész, dr. Négyessy L. Kiszfaludi társ. t., dr. Orosz Alajos tanár, Pereszlényi Zoltán szolgabíró, dr. Pröhle Vilmos főgym. tanár, dr. Popini Albert főgym. tanár, dr. Pekár Gyula Kiszfaludi társ. t. dr. Pap Károly tanár, Prém József, Rácz Lajos főgym. igazgató, Rádl Ödön ügyvéd, Rombauer Emil fő igazgató, dr. Reichenhaller Kálmán és fia tanár, Révész Kálmán eszperes, Rusth József magánzó, Rónay Jenő nyugalm. főispán, Rátosi Viktor író, Ranschburg Gusztáv az Atheneum igazgatója, Somogyi József árvsz. ülnök, dr. Sebestyén Gyula muz. könyvtár őr, dr. Schönher Gyula előadó titkár, dr. Székely György akad. igazgató, Szaboleska Mihály és neje ev. ref. lelkész, Szendrei Imre tanár, Szabó Dezső gym. tanuló, Szabó Sándor jogtanár, Szalay Imre miniszt. tanácsos, dr. Szádeczky Lajos egyet. tanár, Tóth Márton főmérnök, dr.

1905 tavasz és nyár.

Reklámok:

Színes susogó rekámtaft méterenként	frt 1.35
Fekete	95 1.35
Japánmosószelyem	frt. — 85
Loberty Sublime minden színben	— 78
Liusisionne brillante	— 95
Fekete ruhaselymek méterenként	85 krtól fölfebb
Manyaszonnyi ruhaselymek méterenként	85 „ „

Ujdonságok:

Voile Grenadine legszebb színekben.
Voile de Soie
Popeline brillante
mindhárom 120 centiméter szélességű.
Dus választék gyönyörű skót-selymekben.
Travers esikós és kockás Taffeta-Riche ruhára és bluzra 120 cm. céles Radium és eréppe brillante minden színben — Louis XV. jelegű chinés Mile fiens-selymek — Gyönyörű csidke gyöngy- és vászonhímzések. Legújabb Fekete Roll-taft 50 cm. frt 1.90. stb.

Mintákat kívánatra készséggel küldünk.

Szénássy. Hoffmann
és Társa

BUDAPEST. Bécsi-utca 4

Thaly Kálmán Toldy kör elnöke, Tuba János tkpt. igazgató, Tarcsafalvi Albert áll. tanító, Ujlaki Antal lapszerkesztő, dr. Ujváry Béla Eötvös alap eln. dr. Vallentinyi Sámuel főgym. tanár, Vértessy József ügyvéd, Váradi Károly tank. főgazg. Varga Elemér v. mérnök.

Kilenc óra felé járt az idő, a mikor a vendégek az Angol királynő szálló udvarán megterített asztal körül összegyűltek az ismerkedési estélyre. Az estély a legpompásabb hangulatban a késő éjfél óráig tartott.

A Csokonai ünnep mai programja a következő:

Ünnepi ülés az Arany-Bika szálló dísztermében d. e. 10 órakor, amelyen

1. Megnyitó beszédet mond: Géresi Kálmán, a Csokonai kör elnöke.

2. A reményhez című dalt énekl: a városi dalegylet.

3. Ünnepi költeményt ad elő: Szabolcska Mihály, a Kisfaludy-társaság és a Csokonai-kör tagja.

4. Emlékbeszédet tart: Tüdös János, a Csokonai-kör főtájkára.

5. Alkalmi költeményt ad elő: Szávay Gyula, a Petőfi-társaság és a Csokonai kör tagja.

6. Az életrajzi pályázatról és a Csokonai-kör kiadványairól jelentést tesz: Kardos Albert a Csokonai kör titkára.

7. A csikóbőrös kulacshoz című dalt énekl: a városi dalegylet.

Az ünnepi ülést folytatólag követi a költő szobrának megkoszorúzása a Csokonai-kertben, ahol

1. A tihanyi ekhóhoz című dalt énekl: a Petőfi-dalkör.

2. Az emlékszóbot megkoszorúzzák: a M. T. Akadémia, Kisfaludy- és Petőfi társaság és más testületek küldöttei.

3. A Himnusz énekl: a főiskolai énekkar.

A városi muzeum megnyitása déli egy órakor lesz. A megnyitási ünnepélyen az ünnepi beszédet Oláh Károly tanácsnok fogja tartani. A megnyitáson csak meghívott vendégek lesznek jelen, de az ünnep után a nagyközönség részére is meg fog nyitni a muzeum.

A Csokonai kiállítás fél kettőkor nyílik meg a kereskedő társulat dísztermében. — Ünnepi beszédet Komlóssy Arthur fog tartani.

Két órakor a Bika dísztermében társasébd lesz.

Délután 5 órakor a vendégek Csokonai sírjához vonulnak ki és megkoszorúzzák. — Ugyancsak délután vonul ki a költő sírjához a kollegium ifjúsága is.

Este a színházban a székely lakodalmat mutatja be műkedvelő társaság.

NAPI HIREK.

Ünnep.

— május 21.

Ünnep van Debrecennek. Még pedig ritka ünnep: sokkal ritkább, mint a fehér holló vagy az áloé virág nyitása Irodalmi ünnep! Uram Isten! hát vannak még Magyarországon eleven álmodók, akik a mai rideg, kufár, vásári időben az irodalom mezei virágaiból kötnek bokrétát!

De hiába, az ünnep, még ha porladó költő nevéhez fűződik is, semmit sem ér ünnepi harsonaszó nélkül. Bármily nagy és őszinte az ünnep, kutba esik a — tihanyi echo segítségével nélkül.

A mai hühös ünnepek tihanyi ehoi pedig mi vagyunk, kopott ujságírók.

Magasba röppent fel a sas. Szárnyára ült az élelmes ökörszem és vele együtt feljutott az ég közelébe.

Ott aztán néhány arasszal föntebb suhant az ökörszem és így pötyögött a sas felé:

— Mit ácsorogsz még mindig itt, vén kapaszkodó! Te már elvégezted a dolgodat. Légy nyugodt, lefelé a magam erejéből is tuok szállni!

Csokonai: Ej, ej, ni! mely sok ismeretlen tolong feléd, égi szerelmem! Ezeket mind homlokodon csókoltad talán?

Múza: Szó sines róla! De lásd kedvesem, ők elkönyvelik a mi csókjainkat!.. A mi nekünk gyönyör, nekik foglalkozás!

Debreceni pereg.

— május 21.

Hogy teremnek a népdalok? Erre máig nem adott biztos feleletet sem a tudomány, sem a tapasztalás. Sok terem a nép ajkán, de vannak nem éppen népies, mégis magyaros ízű, kedves és szép, de ki nem kutatható eredetű nóták is. A népen kívül a tanuló ifjúság ajkán terem a legtöbb nem nyomdafestékkal felavatott dalunk. A debreceni kollegium, annyi jóra való költőnk dalos tehetségének bölcsője, különösen gazdag poétikus véna dolgában. Vidám multságokon terem meg az új dal. A ki először dalolta, maga sem tudja, hogy *öt percig életében* poéta volt. Itt is közlünk két dalcsockát. — Pajkosak az igaz, de hát ne tekintsük ez egyszer sem theologiai, sem másfajta tekintettel, csináljunk a tréfához egyszerűen... *debreceni szemeket*. Tréfás ötlet az, semmi más.

Igy hangzik a két dal:

Szól az Isten, kedves fiam Nőé,
Kóstoljuk meg, az édes must jó-e?
Felel Nőé, no, megörögedtem,
De ilyen jó bogyt még nem ettem!

Szól az Isten, kedves fiam Nőé,
Kóstoljuk meg, hogy az új bor jó-e?
Felel Nőé: Iszom reggel óta,
Nosza rajta, van még a hordóba!

Szól az Isten: Kedves fiam Nőé,
Kóstoljuk meg, hát az ó-bor jó-e?
Felel Nőé: Ihaj, csuhaj, Sári,
Három Istent kezdek én már látni!

Felmászott a kecske a fára,
Fügefalevelet vitt a szájába!
Igy se jó, ugy se jó, meg amugy se jó,
Hej! csak a más felesége volna jó!

— **Istentiszteletek.** Az ev. ref. templomban. Nagytemplomban: Könyves Tóth Kálmán lelkész. Kistemplomban: Jánosi Zoltán lelkész. Ujtemplomban: Szele György lelkész. Ispótytemplomban: Kolozsváry Mihály s. lelkész. Csapókerthben: Kovács János elemi isk. felügyelő és a Homokkerthben: Sárközi Lajos hittanhalgató. Az ágost. hitv. ev. templomban vasárnap d. e. 10 órakor az istentiszteletet Hudák János segédlelkész

végzi. — A róm. kath. templomban: Reggel 6 órakor misézik Kampel József. 7 órakor Nyári Ignác; a 8 órai misét egyik kegyesrendi tanár mondja a főgym. növendékei részére; 9 órakor az ünnepélyes nagymisét Dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost, kanonok plébános mondja segédlettel. Utánna Nyári Ignác prédikál, háromnegyed 11-kor a Svetits zárda és az elemi iskolák növendékei jönnek szentmisére, melyet Molnár K. Dezső h. igazgató végez, fél 12 órakor misézik Mellan István; délután fél 3 órakor Nyári Ignác keresztény tanítást tart, 3 órakor Iyánia, 5 órakor Szt. József társulatának hónapos ájtatossága, fél 6-kor rózsafüzér, 6-kor májusi ájtatosság végzi Dr. Wolafka Nándor v. püspök. prép. plébános. Az ágost. hitv. evang. templomban ma d. e. órakor az Isten tiszteletet Hudák János segédlelkész végzi. A gör. kath. kápolnában 6 órakor reggeli istentisztelet; délután 4 órakor vespere, utánna májusi ájtatosság predikációval.

— **Az 1836. országgyűlés emléke a muzeumban.** Debrecen város ma megnyitó muzeumban igen sok érdekes és történelmi becsesel bíró ereklye van elhelyezve. Ezek között kétségkívül első helyen áll egy fekete bőrbe kötött keskeny emlékkönyv, amely nemes Kisfaludi Madarász Sándor adománya. Az emlékkönyv 1836-ból való és a fehér lapokon rajta van a pozsonyi országos gyűlésen megjelent összes követeknek sajátkezű aláírása és lakóhelye. A névsorból közzöljük a következő nemzeti nagytagok neveit, a kik annak idején a haza sorsának intézésében nagy szerepet játszottak. Ime: Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Wesselényi Miklós báró, Rudnyánszky Sámuel báró, Bacsy Károly, Szentpályi László, Fáy András, Amlássy Rudics József, Szolgaegyházy Marics István, Lónyay Gábor, Klauzál Gábor, Hertelendy Miklós, Reviczky József, Pfauschnued (később Zsedényi) József, Bezzeredy István, Pázmándy Dénes, Beöthy Ödön, Sághy Somsics Miklós, stb. Érdekes, hogy a követek a nevük mellé oda írták, hogy a nekik címzett levelek hol találhatják őket.

— **A trónörökös utazása.** Ferenc Ferdinánd trónörökös tegnap reggel 7 órakor Écskáról Bécsbevaló utaztában keresztül utazott Budapesten. — A mint Bécsből jelentik, a trónörökös Ö. Felségének képviselőjében a német trónörökös esküvőjére Berlinbe utazik. A trónörökös nevét viselő 13. huszárezred tisztikarának küldöttsége is Berlinbe utazik ez alkalomból.

— **Az Omke kirándulása.** Az O. M. K. E. Budapestról—fiume—Ragusa—Cattaro—Cettinje—Skutari—fiume—Budapest körrel egy 14 napos körutazást rendez június elején; a részvételi díj 400 k.; ezen rendkívül tanulságos utban való, részvétel részletei iránt a titkár szolgál felvilágosítással (kereskedelmi Csarnok d. u. 2—3).

— **Párbajozó politikusok.** Müngich Aurél és Lovászy Márton országgyűlési képviselő tegnap kardpárbajt vívtak. Az esetre a „Magyarország”-nak a poprádi polgármesterválasztásra vonatkozó közleményei szolgáltattak okot. A párbaj alkalmával Lovászy lapos vágást kapott, Münnich pedig könnyebben sebesült meg. A párbaj után Lovászy Münnichhez lépett és így szólt: Sajnálom: „Az egész tévedés volt. Ezzel a

EREDETI
Pilseni sör ősforrás

a pilseni polgári sörfőzdéből, Pilsenből, eredeti hordókban
csapoltatik vasárnap reggeltől a **Márkus Jenő** nagy nyári kert-éttermében.

felek kibékültek. Münnich segédei voltak: Dániel Gábor és báró Feilitsch Artur, Lovász segédei Hammersberg László és Ihsz Aladar.

— **Halálos ítélet.** New-Yorkból jelentik, hogy az asszony gyilkos Ivch Jánost halálra ítélték.

— **Szociálista gyűlések.** Ma vasárnap három munkás gyűlés lesz. Az asztalos munkások a Margit-fürdő jégpályáján, az építő munkások az Olajútban és az újjászervezett szociálista párt kötelékébe tartozó mezői munkások az Arany János utcán levő helyiségükben gyűléseznek. Mind a három gyűlést délelőtti tíz órára tűzték ki.

— **Házasság.** Dr. Rédey Rezső, a debreceni kereskedelmi és iparkamara segédtitkára tegnap esküdt örök hűséget Ollé Emma urhölgynek Budapesten.

— **Uj miniszteri biztos.** A kereskedelmi miniszter mai napon érkezett leiratával a debreceni kereskedelmi akadémia érettségi vizsgálatához, valamint a női keresktanfolyam záró vizsgálatához miniszteri biztosává Szávay Gyula kamarai titkárt nevezte ki.

— **A nyomorék öngyilkossága.** Szerencsétlen ember öngyilkosságának hírére táviratozzák nekünk Csongrádról. Szanda Pál csongrádi lakos, ki lábaira nyomorék volt és alán birta kenyerét megkeresni, tegnapelőtt hajnalban az istálló gerendájára felakasztotta magát.

— **Gyilkos vadór.** Tegnap este a közeli Halápon vérlázító eset történt. Egy odaváló vadór visszaötre az állásával járó szabad fegyver használati joggal, dühében lelőtt egy szegény munkás embert. Kozma Péter halálai birtososnak egy idő óta egyre fogyott a baromfi állománya. Alig múlt el nap, hogy egy-egy csirke vagy ruca el ne tűnt volna. Az apró baromfiakat mint utóbb rájöttek a kánnyak pasztitották. Tegnap este felé egy a tanya tulajdonos szolgálatában álló Tóth Sándor nevű ember átment Harangi Sándor szomszéd tanyai lakoshoz és egy fegyvert kért tőle, hogy azzal a cserjében levő kánnyakra vadásszék. Lesbe is állt egy bokor mögé, de még mielőtt a fegyvert használta volna megiepte a vadór, aki szándékában megakadályozta és a puskát is elvette tőle, noha azzal egy lövést sem tett. Tóth hazament de a puszka miatt, melyet kölcsön kért nem volt nyugtas miután mindenáron vissza akarta szolgáltatni azt tulajdonosának, utána indult a vadórnek, akit mikor feitalált arra kért, hogy adja vissza neki a fegyvert, mely nem az övé. A vadór azonban hajthatatlan maradt s ez okozta aztán, hogy ös-zetűztek. A szóváltásból dulakodás támadt, miközben a vadór lekapta válláról fegyverét és ezekkel a szavakkal, hogy „Nesze itt a fegyvered” lelőtte Tóthot. A lövés a szerencsétlen embert a baloldalán, a szíve felett érte és életveszélyesen megsebesítette. A debreceni közpórházba hozták be és az orvosok véleménye szerint aligha éri meg a reggelt.

— **Nyári mulató a Bikában.** Alig zárult be a téli mulató, máris megnyitott a debreceni nyári színház. Az Arany Bika szelős udvari színpadán tegnap kezdte meg előadásait a kedves Angelottinó pompásan összeválogatott, tarka, vidám társasága. A Bika egyáltalán világvárosias elevésséggel indult neki tegnap a nyárnak. A kávéházban Magyariek remek muzsikája andalította el a nagy közönséget; a fogadó udvarán katonazene játszott, a nyári mulató pedig óriási közönség előtt nagy sikerrel kezdte meg hódításait. zvegy Angelottinó társaságának a műsora nagyon jó, a szereplőiegytől egyik kitűnőek, úgy látszik a debreceni közönség bő kárpótlást kap az idén a Nyiregyházára és Szigetre vonult téli muzsa távozásáért.

— **A resicai bányaszerencsétlenség.** Resicabányáról írják, hogy ott e hó 18-án

temették el nagy részvét mellett a bányász szerencsétlenség utolsó négy áldozatát. E hó 30-án az áldozatul esett bányászok özvegyei és árvái felszegélyezésére a D. M. K. E. resicai fiókja hangversenyt rendez. — Pálya Mátyás prépos plébános elnök, Pál Sándor polg. isk. tanár alelnök és Marosi Armin polg. isk. tanár mindent elkövetnek a siker érdekében.

— **Elvesztett ékszer.** Rutkay Ferenc Vilmos huszárezredbeli hadnagy tegnap délután a Piac utcán a Péterfia utca felé való sétája közben elvesztett egy 60 korona értékű zöld kövű arany kézelő gombot. A becsületes megtaláló illő jutalomban részesül, ha az ékszerrel a rendőrség bünyügyi osztályánál jelentkezik.

— **Az öngyilkos ügyész.** Jelentették tegnap dr. Nagy Géza, a nagyváradi kir. ügyészi hivatalnok öngyilkosságát. Ma már nyilvánvaló, hogy dr. Nagy Géza anyagi zavarok s a nagyváradi törvényszék bünyügyi osztályának rendetlen kezelése miatt ölte meg magát. Tolnai miniszteri számvizsgáló megérkezett rovácsozás eszközlése végett s ennek hírére határozta el az öngyilkosságot. Amint Budapestről jelentik, Nagy Géza az öngyilkossága előtti napokban Budapesten időzött és nagyban játszott a lóversenyen. Úgy látszik, hogy a lóversenyen szenvedett pénzesztését akarta pótolni. Egy fővárosi ismerőse ugyanis kedden és csütörtökön találkozott vele a lóversenyen, azt is tudja róla, hogy akkor nagy tétekekben játszott: Korfut 500 frttal, Siest és Ejtelt 200—200 frttal tette meg, Budapesti ismerősének feltűnt Nagy dr. izgatottsága, s határozottan emlékszik, hogy mikor az említett lovak nem jöttek be, szinte megsemmisítő haraggal volt Nagy Gézára. A külföldben rendkívül képzett és népszerű tisztviselő halála általános részvétet keltett.

— **Megnyuzott ló.** Bökényi Mihályné Fancsika-nagycserrei lakos ezeltől négy nappal az esti órákban kiterelte viharviselt gébjét a tanya melletti legelőre, hogy hadi legelje a zsenge füvet kedvére az állat. — Mert hát mi türes-tagadás benne, bizony abrak nem igen került neki, amiről bizonyágot szolgáltatott zörgő csontjai is. Még ejjeire is a szabadban hagyták iakmározni. Reggelre aztán csodák csodája a rokkant jószág eltűnt. Keresték mindenfelé, de sehhol sem találták, csak harmadnapra, tegnap délelőtt akadtak rá a közeli erdőben a szegény párára agyonütve és félig megnyuzva terült el a bokrok között. A bőréből akarták megfosztani rossszszándéku emberek, a kiket kegyetlen munkájukban bizonyára megháborgattak és így nem fejezhették azt be.

— **A valódi hírneves Málnási Sicilia** sóékely gyógyforrás viz kapható Debrecenben. Vezérképviselő: rigárszky Emil úgynök, főraktár: Komlóssy Lajosnál és kapható minden más fűszerüzletben.

x **LETZTER JOZSEF** fényképészeti festészet és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. d. Ujfalussy-ház. Allandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál levő káratban.

x **Ki akar olcsón ruházkodni,** az vegyen szép és olcsó angol és belföldi divatszövetet eredeti gyári árban **Ranunkel H.** és fia cégnél.

x **Speciálista** férfi, fiu és gyermek szalmakalapokban Fekete Jakab férfi divat kereskedő. Debrecen.

x **Ne tessék csodálkozni,** hogy mindenki mellőzi a kész ruhák vételét, mert ma a lelegezánsabb öltönyök a legjobb angol és hazai szövetekből 15—20 frtért rendelkeznek az Angol Szabónál Kossuth utca 8. sz. a. A dus szövetraktár megtekintése ajánlatos a nagyérdemű közönség figyelmébe. A legizlésebb kiviteiről gondoskodik Rosenberg József uriszabó. Próbarendelés által mindenki meggyőződhetik.

x **Miklósné és Tsz.** bőrdöd (koffergyára Debrecen Piac u. 26. sz. a nagvtrafik mellett. Allandóannagyraktártart, mindenféle saját gyártmányu utazó kofferekben. kézi kofferekben, piaci és iskolai táskákban elfogad minden e szakmába vágó megrendeléseket és javításokat, legpontosabb és legolcsóbb árak mellett.

x **Használja** a híres Hajdusági peárot. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszaru gyógyszerészertár.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

TAVIRATOK.

Az osztrák-magyar nagykövet Szalonikiben.

Konstantinápoly, május 20. Giessi báró ezredes, osztrák-magyar katonai attasé Szalonikibe és az úszkúbi villajetbe utazott.

A monarchia müncheni nagykövete.

Budapest, május 20. Gróf Zichy Tivadar, az osztrák-magyar monarchia nagykövete, legközelebb megválk állásától.

II. Vilmos a sebesült tiszték közt.

Wiesbaden, május 20. A mai diszszemlére az itt lábadozó orosz tiszteket is meghívták. A császár mindenkiket megszólítással tüntette ki s nagy érdeklődéssel tudakozódott tőlük a háberu egyes mozzanatairól.

KÖZGAZDASÁG.

A os. kir. szab. Adria biztosító társulat az 1904. évi üzleti jelentése és zárszámadatai, melyek folyó évi április hó 26-án megtartott közgyűlésen terjesztettek elő, a következő fontosabb adatokat tartalmazták. Az életbiztosítási osztályban 52,113.581 korona biztosított tőkéről szóló 8875 ajánlat nyújtott be, melyek ellenében 46,007.932 korona biztosított tőkéről állítottak ki kötvények. A biztosítási állag 1904. december 31-én kerek 295 és fél millió tőke és 758.052 korona járadékra rugott, minélfogva a tőkebiztosításnál 19,511.076 korona tiszta szaporodás mutatkozik. Életbiztosítási díjakban 12,451.993 korona vételeztetett be, míg halálesetek, valamint a biztosítottak életében esedékes tőkék 6,334.142 korona kifizetését igényelték. A kamatláb leszállítására szolgáló pótdíjtartalék az idei 100.000 koronát tevő átutalás folytán 1,800.000 koronára emelkedett. Az életbiztosítási osztály díjtartalékai és díjvételei, a fenti 1 millió 800.000 koronával együtt, 1904. december 31-én 81,752.772 korona 43 fillért tettek ki s a múlt évhez viszonyítva 5,408.662 korona emelkedést mutatnak.

A tüzbiztosítási ágazatban a díjbevétel 21 millió 961.845 korona, a betöréses lopás elleni biztosítási ágazatban 302.809 koronára rugott; ez utóbbi három ágazatban visszbiztosítások címén 10,647.564 koronát s károkért 17,727.451 koronát és a visszbiztosítók részének levonása után 9 millió 287.382 koronát fizettek ki. A tüzbiztosítások díjtartalékai tisztán, azaz a visszbiztosítók részének levonása után 337.187 koronával 7,355.819 koronára emelkedett.

Az értékpapírok árfolyamának emelkedése folytán előállott többlették az árfolyam ingadozási tartalékához utaltatott át. Az alapszabályszerű levonások után fennmaradó nyereségből részvényenként úgy mint tavaly 180 korona osztalék kerül kifizetésre. A társulat tartalékai 1904. december 31-én — a kártartalékot tekintve nem véve — 95 millió koronával többet teszen, és pedig: díjtartalék (visszbiztosítók részének levonásával) 81,352.182 korona, kamatláb leszállítására

szolgáló pótdíjtartalék 1,800.000 korona, nyeméreménytartalék 7,489.914 korona és árfolyam ingadozási tartalék 4,414.415 korona. A társulati tisztviselők nyugdíjpénztára és ellátási és takarékpénztára összesen 1,575.515 koronát teszen.

Nyílt-tér.

szilárd és folyékony
Sargi Szappan
Glycerin
**a bőr fehérré
és gyöngéddé teszi.**
Mindenütt használható.

Glycerin szappan

egy fehérebbé, mint gyermekeké a leggyöngébb korban a legkülönbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár Schandlbauer, Frühwald, Breus Károly Guztáv, Schandlbauer stb. . . álltal legjobb eredménnyel használt.

17 év óta fennálló,

sok éremmel kitüntetett, a mai kor igényeinek megfelelően megújított telepünk

legjutányosabban vesz elad, esereidomít nevel különböző állatok, szárnyasokat stb. nevezetesen fajok, fajmacskák nyulak, különféle madarak, exotikus állatok és disz szárnyasok, faji galambok, élő méhek, mentert melyek stb és szállított méhészeti felszerelések, állati típus és gyógyszereket, tenyésztési és idomítási eszköztöket stb.

Fajkutyák Ajánlunk kitűnő vizsla, kepe, vaddisznó és korzebeket nyersen és idomitra továbbá óriási szent bernáthegyi újfundland dogok orosz agarak, skóciai, juhász kutyák magyar komondorok, uszkárok törpe ebeeskék és kitűnő patkányirtókat, angoramacskákat, óriási füles boglyokat, élő és kitűnő vadakat stb, stb.

Fajbaromfi, és költőtojás, sok éremmel kitüntetett törzsek után óriás-lud kacsa, pulyka, tyúk stb. galampok, madarak óriási nyulak, méhek és felszerelések.

Vadászok, kik jól domított vizslát óhajtanak, vagy idomítani kívánnak, forduljanak hozzánk Sok elismerő levél. Kitűnő módszer. Előlegünk 3 hónaptól 2 évig elrontott vizslákat és vizslák idomítása, el látása és gondozása ha havonta 20 kor. Arjegyüket bérmentve küld a

Diana TELEP vezetősege.
Tar (Hevesmegye)

**A legolcsóbb
férfi és fiu
ruhák**

Grünfeld Adolfnál

Debrecenben,

a kistemplom mellett kaphatók

Schicht-szappan

vagy

„Kules“

Jeggyel

legjobb, legkíméletesebb és emésztőgyógyászati szappan. — Minden része alkatrészei mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank

DEBRECEN, (Iparbankudvar.)

Értékpapírok vétele és eladása.

Sorsjegyek eladása készpénzért és részletfizetésre.

Előlegek értékpapírokra, sorsjegyekre, ékszerekre.

Szelvények beváltása.

Sorsolások költségmentes megvizsgálása.

Ércpénzek vétele és eladása

Pénzbetétek kamafozása.

Váltóra hitelnuyítás.

Osztálysorsjegyek föelárusítója.

JELZÁLOG-KÖLCSÖNÖK FÖLDRE vagy HÁZRA
a legelőnyösebb feltételek mellett.

Margit fürdő intézet Debrecenben.

■ Uszoda megnyitás. ■

Van szerencsém a n. é. fürdőző közönséget értesíteni hogy a kedvező időjárás következtében

fedett és langyos meleg vízzel megtöltött

uszodámat megnyitottam.

Az uszás tanítást **Jáschó Mihos** szakavatott uszó-mesterem végzi.

Az uszoda mindennap

Reggel 6 órától déli	9 óráig	Férfiak
" 9 " "	12 " "	Nők
Délután 1 " esti	8 " "	Férfiak

 részére áll rendelkezésre.

■ **Idény bérlet-jegy személyenkint 14 korona.** ■

Minden bérlő egy saját uszó ruhát és egy lepedőt köteles magával hozni, és annak gondozását az uszó mesterre bizni.

● Az uszás tanítás iránt kérem az uszó-mesterhez fordulni. ●

Szíves látogást kér tisztelettel **a tulajdonos.**

Csak

Selle és Kary**EREDN**

legjobb

tisztító-szerét.

vásároljuk minden finom lábbelire

Sárga és fekete.

Kiváltképen ajánlatos

Box calf, Oskaria Chevreauxés **Lakk-lábbelikre.****Bécs, XIII.****Debrecen és vidékén**
osztálysorsjegyek**TÖRÖK A. és TSA**

legnagyobb és kiválóan szerencsés bankházából

Budapest, VI. Teréz-körút 46/a.

● **kizárólag nálunk kaphatók.** ●**Az I. osztály huzása május 25. és 26-án.**

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

 $\frac{1}{1}$ sorsj. 12 K. $\frac{1}{2}$ sorsj. 6 K. $\frac{1}{4}$ sorsj. 3 K. $\frac{1}{8}$ sorsj. 1.50 K.

Kiváló tisztelettel:

Nagy S. Samu, dohánytőzsde, városház alatt.**Székely Gyula, Tóth Kálmán cégnél.**

Alairasi felhivas

a „Tiszavidéki Mezőgazdák Szövetkezetének” megalakítására.

Hazánk mezőgazdasági viszonyainak helyzete az utóbbi években annyira kedvezőtlené vált, hogy ma már nem elegendő, ha a gazda szakszerű, lehetőleg beltérjes gazdálkodással igyekszik jövedelmét gyarapítani, hanem arra is nagy súlyt kell fektetni, hogy terményének értékesítésénél a lehető legmagasabb napi árakat érje el és a gazdasághoz szükséges beszerzéseit lehetőleg jutányosan eszközölje.

Terményeink értékesítésénél tehát az a termelő célja, hogy a fogyasztókkal lehetőleg közvetlen érintkezésbe jusson.

Különös fontossággal bírnak ez irányban éppen a magy. kir. kincstár, m. kir. honvédség és cs. és kir. közös hadsereg részére történendő szállítások.

Ugy ezen, mint az alább felsorolt célok elérése végett elhatároztuk a „Tiszavidéki Mezőgazdák Szövetkezetének” megalakítását.

Régi közszükségletet van hivatva betölteni a szövetkezet. — Céljai a többek között:

a) **termény beszerzése, eladása** bizományképen és a terményszállítási vállalatok minden ágazatának felkarolása.

b) **raktárházak létesítése**, lehetőleg állami kedvezményvel és a szövetkezet tagjai részére **hitelnyújtás** a rendelkezésre álló eszközökhöz mérten.

c) a gazdaság és gazdasági iparhoz szükséges termények **vetőmagvak** és **gépek, gyártmányok** és más a gazdák szükségletét képező cikkeknek **közvetítése**.

d) iparágak, sertéshizlalda és kiviteli piac létesítése érdekében a szükséges lépések megtétele, **biztosítási ágazat** létesítése a gazdaság körében stb.

e) **gőzeke beszerzése** és annak megfelelő bérösszeg ellenében kikölesöztetése.

Egy üzletrész 100 koronában állapítatik, ez összegből 50 korona az alakuló gyűlés megtartása után 30 nap alatt, a másik 50 korona pedig további 30 nap alatt fizetendő be. A tagok csak a jegyzett üzletrész erejéig felelősek. A jegyzett összegek befizetése a „**Debreceni Hitelbank Részvénytársaságnál**” történik; ugyancsak ez intézetnél vagy bármely alapítónál jegyezhetők az üzletrészek is.

A Debrecenben tartandó „alakuló közgyűlésre” a szövetkezeti tagok külön értesítő útján fognak meghívatni. Debrecen, 1905. május havában.

Alapítók: Rickl Antal, a debreceni gazd. egyesület elnöke, Berger Mór, Király József, Forrai Ernő, Bilkei Kövesdi Imre, Rosinger Lajos és József, Dr. Abrahám Dezső, Gyémánt Samu, Fisch Lajos, Rosenfeld Salamon, Csanak János, Kenyeres Károly, Gerébi Pál, Mandel Jenő, Tóby József, Gara Alajos, Király Gyula, Nagy Jakab, Ungváry József.

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye

Női divat

Külön szőnyeg osztály.

●●● Fügönyök ●●●

Agy- és asztalterítők

●●● Linoleum ●●●

Óriási raktár

Zárt ajánlati hirdetmény.

A Vb. Flegler György vasbutorgyáros esődtömegéhez a csődleltár 12—1726 tétele alatt felvett készárúk, félgyártmányok, vasbutor alkatrészek, réz és cink díszek festékek festő minták, vasbutorgyártáshoz szükséges nyersanyagok, öntvények, lemezek, csövek, felszerelések, gépek, munka eszközök, faszekrények s egyéb tartályok stb. a csődválasztmány határozata folytán zárt ajánlati versenytárgyalás útján egy tömegben fognak értékesíteni.

A csődleltár fenti tételei alatt foglalt nagyobb értékű felszerelések: vas eszterga és munka padok, hámozó vaslap golyós, prés, esőhuzó gép, fűrőgép.

A 12—1726 tételek alatt említett tárgyak beszerzési ára 22.855 korona, 76 fillér, becsára 9641 korona, 06 fillér. E becsár képezi a csődválasztmány által meghatározott értéket s ez értékben becsáttatnak azok eladás alá.

Ajánlkozók alóliért tömeggondnokhoz zárt koritékban benyújtandó ajánlataik mellé tartoznak a becsérték 10%-át, 964 kor. 10 fill. készpénzben, vagy valamelyik debreceni pénzüintézet betéti könyvében bánatpénz gyanánt mellékelni.

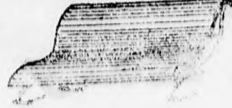
Az ajánlatok benyújtási határideje 1905. június 10. d. e. 10 óra, az ajánlatok 1905. június 10. délután 5 órakor fognak a csődtömeg helyiségében (Debrecen, Piac-utca 83. sz.) felbontatni. Távirati uton, vagy bánatpénz nélkül benyújtott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A csődválasztmány a leltár fenti tételei alatt foglalt tárgyaknak sem minőségéért, sem mennyiségéért szavatosságot nem vállal, s fenntartja magának a jogot arra, hogy a tett ajánlatok felett tekintet nélkül azok magasságára szabadon határozhasson, esetleg azokat el ne fogadja.

A vevő köteles a megvett tárgyakat a csődtömeg helyiségekből 3 nap alatt saját költségén elszállítani.

A csődleltár tömeggondnoknál bármely nap délután 5—6 óra között rendelkezésre áll, ugyanakkor megtekinthetők az eladás alá bocsátott tárgyak is.

Dr. Ábrahám Dezső,
csődtömeggondnok.

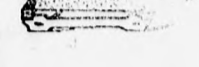
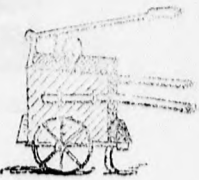

Toth Gyula

vas- és réz-kereskedő

Debrecen, Piac-utca 20. és 27. szám.

Ajánl legjobban minőségben a tavaszi időnyre kertészeti és gazdasági szerszámokat és felszereléseket; kerti vasbutorok, **gyermek kocsik**, fürdőkádak, jégszekrények, vas- és rézbutorok, peronospora és kerti fecskendők, minden vas- és fémiparhoz való szerszámok, **tűskés kerítés huzalok**, építkezésekhez **vasgerendák**, vas-, porcellán-kályhák, utóbbiakhoz **multiplicátor** (hőfejlesztő) betétek. **Legolcsóbb bevásárlási forrás.**

Isten áldása Lukács Vilmos bankházában!

A most befejezett XV. m. kir. szab. Osztálysorsjátékban még addig sohasem létező eredményt értünk el, miáltal jelszavunk

„Isten áldása LUKÁCS VILMOS bankházában!”

ismét a legfényesebb módon beigazolást nyert. — A m. kir. szab. Osztálysorsjáték

• legnagyobb főnyereményei

olyan sorsjegyekre estek, melyeket **mi adtunk el** szerencsés vevőinknek, és pedig:

400000

korona a 48065 sz. sorsjegyre

10000

korona a 27315 sz. sorsjegyre

200000

korona a 45544 sz. sorsjegyre

10000

korona a 49581 sz. sorsjegyre

50000

korona a 60639 sz. sorsjegyre

10000

korona a 67137 sz. sorsjegyre

25000

korona a 37115 sz. sorsjegyre

10000

korona a 80045 sz. sorsjegyre

és ezeken kívül óriási mennyiségű kisebb nyeremény 200 koronától 5000 koronáig körülbelül

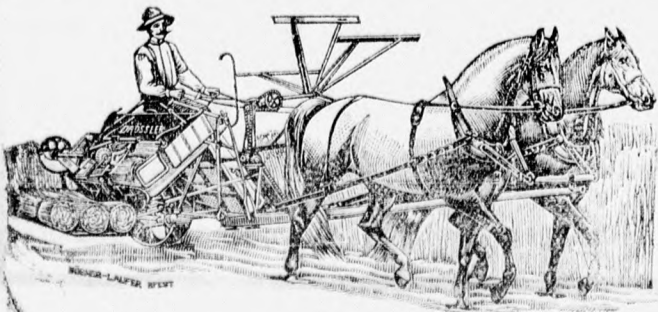
2.000.000 korona összértékben.

Szerencsesorsjegyek a fenti bankházból

1/8	1/4	1/2	1/1	sorsjegy
1.50	3.—	6.—	12.—	korona

eredeti árban helyben és a környéken kizárólag csak az alant jegyzett üzletnél kaphatók.

Mihály Sámuel, DEBRECEN,
papír nagykereskedő főtér, 30.

Drössler Károly

os. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár Budapest, VI, Váci-körút 59. — SZÁLLIT: Magánjáratok, Locomobilokat, teljes Gőzcséplő-készleteket, Gőzekekészleteket, „Milwaukee” Fűhaszálógépeket, Arató- és Kéveketőgépeket, legújabb szerkezetű „Rákóczy Drill” vetőgépeket és mindentéle egyéb gazdasági gépet szolid és tartós kivitelben. Árjegyzékkel és árajánlással kívánatra díjmentesen szolgálunk.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.

Csokonai Vitéz Mihály. Százados évfordulóján.

A muzsák csókja veszedelmes ajándék. Akinek részeül jutott, már földi embernek ismeretlen nagy érzésekkel telik meg a lelke. Nagy érzésekkel, melyeket átérezni és tenni gyönyörűség, egyszermind gyötrő szenvedés.

A költő mindent kétszer él át. Éli a mindennapi életet apróbb nagyobb eseményeivel. S mindazon amit átélt, lelki magányosságának ihlett óráiban szellemszárnyakon újból át suhan. Csakhogy ez nem a valóság egyszerű mása. Inkább árnyvetése annak megnőtt arányokban.

Az élet csekély örömei túlaradó gyönyörűséggé hatványozódnak, apró kellemetlenségei gyötrő keserűséggé.

Ezért él többet a költő az átlag embernél s ezért lesz — mindennapi értelemben — többnyire szerencsétlen.

Csokonai mindenkéül föltöltött lélek volt. Mindenkéül megérezte a muzsacsók átkát, Rövid élete tömérdek szenvedéseivel engesztelte ki a sorsot halála utáni dicsőségért, hirnevéért.

Száz esztendő rovását rötta be az idő az emlékezet fájába, hogy ez a nagy költői szellem megvált lakóhelyétől, a roncsolt, beteges testtől. A száz év nem hagyott nyomot az ő költészetének hatékony erején. — Friss, közvetlen eleven erő az ma is. Gyönyörű gondolatai, költői képei, iratos képzelete, ártatlanul esipkelődő humora ma is mély nyomokat barázdálnak a fogékony magyar lelkekben.

Mint költő, egyedülálló kartársai között míg a többieket fakulttá, szinehagyottá szitta a letűnt száz év, az ő lelke színei megmaradtak frissnek, ragyogónak.

Nem hiába mendogetta sokszor, hogy ő nem a maga korának, hanem a XX. századnak ir.

Azonban Csokonai költői nagysága sokkal erősebb sugárzással vetődik szerte a magyar szívnek oly kedves verseiből, semmint azt halavány kommentálással fejtegetni kellene.

Mint költőt jól ismeri őt mindenki aki magyar földön született.

Van azonban az ő nagy alakjának egy oldala, mely árnyékban maradt költői nagy hírének ráeső verőfénye mellett.

A nagy közönség lelkében alakja úgy él, mint vidám kedvű, kissé könnyelmű, de mindig kedves, örömben mámoros, buban hamar vigasztalódó, érzéseiben változékony, szóval bohém költő. Aki hires adomázgató, nagy tréfacsináló, lakodalmas házak vidám mulattatója.

Pedig alapjában Csokonai a legmunkásabb, legkomolyabb emberek egyike volt. Már mint tógátus diák alapos széleskörű ismeretekkel tünt ki. Magán szorgalomból tanult meg németül és olaszul. A korabeli európai irodalmakban szokatlan jártassággal rendelkezett.

Egész élete szakadatlan munkásságban telt el. Halálát is a túlfeszített munka okozta, melynek terhét az elesigázott test nem bírta el. Folytonos nehéz küzdelmet kellett folytatnia a megélhetésért. És a zaklatott, anyagi gondoktól sanyargatott költő még sem szünt meg a mindennapi gondok mellett lelke nagy ideáljaiért is küzdeni.

Élete végső éveiben hatalmas terv foglalkoztatta elméjét. Nemzetének dicső honfoglalási harcát akarta feldolgozni egy terjedelmes nagy költeményben. A csüggedő magyarság hamvadozó önértetét akarta lánggra lobbantani a dicső mult hősi képeivel. S ezzel tulajdonképpen ő az első apostola annak a nagy nemzetébresztő munkának, melynek nemzetünk nagy fellendülését köszönhetjük.

Uttörő volt, a ki tudta, hogy neki magának nem lesz haszna belőle, de áldva áldják érte hálás maradványai.

A magyar nyelvről irt töredék művében írja a többek közti:

„Minden nagy igyekezetnek kicsiny a kezdete, fáradságos a munkába vétele, sikertelen az első indulása. De ettől a nagy lélek el nem irtózik. Ha soha nem kezdünk, soha nem is végezzünk. Az idén nevedett oltvány későre hozza meg gyümölcsét, mégis a munkás emberek mindennap oltanak.“

Mindennap oltogató munkás ember volt ő is. Oltványa megfogant.

Mint költő nagy volt, de nem kevésbé nagy, mint a nemzeti munka uttörő apostola.

Aldás emlékezetére!

Dr. Csűrös Ferenc.

Csokonai halála.

— Epilóg. —

Irtá: Szendrey Imre.

(A szin a haldokló költő szobáját ábrázolja. A költővel szemben Lilla arcképe függ. A beteg szobáját csak egy régi módi éjjeli mécses világítja meg.)

Csokonainé az ágyoszélen ül s haldokló fiának fejét vankosokkal támogatja fel. Szentgyörgyi doktor borogatást rak a betegre.

Mihály, (Lilla képén mereng.)

Lillám!

Hideg képmásoddal nem tud betelni
Izzó valóm hét év után se még . . .
S elnéznélek akár itéletig!

Szentgyörgyi.

Csak nyugalom boldogtalan barátom,
Csak nyugalom, mert láza már is oly nagy,
Hogy értelem világa sinyli meg.

Csokonainé.

Halod fiam, szerelmes magzatom,
Kiméld magad s kiméld meg engem is.

Mihály.

Való igaz, bocsáss meg jó anyám!
S ha már meg kell halni, csendes legyen
A lét vagy nemlét közti alkuvás.
Csak egyre kérem még hű doktorom.
Csak egyre, megteszi?

Szentgyörgyi.

Mi légyen az?

Mihály.

Mondják, a test is csak elásztikum,
Nem nyujthatná el februárusig?
Nem magamért, Lillámért kérem ezt.

Szentgyörgyi.

Hagyjon fel már Lillával és pihenjen,
Akkor aztán tavaszig is elél.

Mihály.

Csak még Lilla nevenapjáig éljek,
Hogy egybe gyűjthessem barátaim,
Hattyúdalom eléneklésre . . .
E drága kép előtt. Aztán megyek,
Mint egy kialvó Sziriusz oda,
Hol az enyészet örök éjbe vész.
Csak azt az egyet még . . .

(köhögési roham fogta el.)

Szentgyörgyi.

Nagyasszonyom!

Takarja el mihamar azt a képet,
Mert még idő előtt az öli meg.

Csokonainé.

Óh Lilla, Lilla, hűtelen menyem!
Özvegygé tetted im a fiamat . . .
Hitvesi kötelékek nélkül is.
De legalább ne öld meg testben is,
Ha már a lelkeinek gyehenna lőn
Szerelmed.

Mihály (csillapulva.)

Óh, kedves jó doktorom!

Segitsen kinjaimon valahogy,
Hiszen ha volt bűnöm, szenvedtem
érte . . .

Harminckét évi vándorútamon,
Bejárva Golgotáról Golgotára . . .
Minden helyet ahol tövis terem.
Miért? — Ha van Isten . . . van!
mondja hát . . .

(Fölemelkedik méla lázban.)

„Lenni? vagy nem lenni? kérdések
kérdése,
Melynek nehéz, kétes, szép a meg-
fejtése . . .

Nagy kérdés, a melyet ha mélyen
vizsgálók,
Még több mélységeknek mélyére találók.
Érzem nemes voltom, érzem gyen-
geségem

S reményem béborúl és derül kétségem.
S mikor a mozgó sárt az égig emelem,
Az isteni lángot egy porba nem lelem.
Az ég s a föld között függök utoljára,
Én angyal, meg állat, vagy csak por
meg pára.

Létel! te menyország ezer inségbe is,
Nemlétel! te pokol még nem érezve is!

(Kábultan visszahanyatlik.)

Egy életet egy röpke álomért!

Szentgyörgyi (halkan Csokonainéhoz.)

Következik a végnek kezdete . . .
Szederjes ajka első hirdetője;
Ha áltatnám, vétkeznék szíve ellen,
Mely harmadik sebére kész legyen.
Tüdője már csak gyökerén maradt,
Még egy roham és az is leszakad.
Vegyen erőt magán nagyasszonyom
S enyhítse a végső erőlködést;
Ha szomszaga bántja, hagyja, had' igyék,
Ha éhe szól meg, adjon ami van.
S ha még, — mint az aluvó gyer-
tyaláng. —

Fellobban egyszer-kétszer élete . . .
Mint végbúcsút, némán hallgassa meg
És fojtsa vissza hangos könnyeit.
Itt már a tudomány vigasztalás,
Tudatlan és vigasztalan barát,
Mert lesben áll a két ellenfele
S a szenvedésnek végszabó barátja:
A jóltevő halál! (El.)

Csokonainé, (csöndes zokogással.)

Egek ura!

Meddig tetézed még gyötrelmeim,
Ha mindazt, ami kedves, elveszed:
Ha Jób gyanánt csapást csapásra mérsz,
Aztán, ne zúgolódjon ellened?
Legyen meg uram szent akaratod!

Mihály, (ébredve.)

Anyám, te sirsz? — te mondád:
nyugalom!

Csokonainé.

A jóltevő, az örök nyugalom!

Mihály.

A földi, földalatti, vagy az égi?
Az első a jelen s a második
Lemonpás mindenekről, ez a múlt;
A harmadik a biztató jövő.
Az elsőn osztozik a test s a lélek,
A másodiknak csak a test marad,
Amíg lelkünkkel egy komor napon.
Megugrik nagymohón a harmadik.

Csokonainé, (főleje hajlik.)

Fiam, kihez beszélsz, anyád van itt.

Mihály, (átkarolva mohón)

Örök szenvedés . . . anya a neved!

Csokonainé.

Kell valami? szólj drága gyermekem!
Ne sirj, megöl a könny . . .

Mihály.

Adj innom valamit. Ég a pokol!

(A csikóbőrös kulacsra tekint.)

Csokonainé.

Fiam, megárt.

Mihály, (mohón huz belőle.)

Hálás maradt, amért megénekeltem,
Enyhíti életem bus alkonyát. (Merőn nézi)
„De jaj, engem ides-tova
Elvisz a szent Mihály lova,
Szerelmed megemészt végre . . .
És te maradsz özvegységre.“

(Csokonainé elvonja tőle.)

Csokonainé.

No lásd fiam, milyen hamar megárt.
Félre beszélsz.

Mihály.

Csalóddol jó anyám!
Sohsem valék józanabb, mint e pereben
De mért rettegem azt, ami közös?
Tegnapelőtt apám, tegnap öcsém,
Ma én, holnap te, így megy sorba ez,
Falusi bíró-pálca, semmi más.
De, mert az ember önző, kapzsi-sóvár,
Azért a halhatatlanságra vágy.
S midőn arasznyi léte megszakad . . .
Oly gyáva, hogy remeg, rimánkodik;
Nem mintha félne a halálkaszáttól,
Hanem azért, mert telhetetlen állat,
Ki felfalná — ha más nincs — önmagát is
Ezért valék én ember gyűlölő.
Kigyók tanyája az egész világ!
S ki egyet is keblén melengetett,
Mire barátja kétszer csalja meg.
S az élet? zagyva áram, semmi más,
Mindenki usza úgy, ahogy lehet . . .
Egyik a szív, másik az ész nyomán.
Mikor aztán a parthoz ér közel . . .
Egymást harapja, rugja mindegyik;
Igy pusztul el fele, amíg a többi
A szárazon folytatja a csatát
S a jámbor mégis azt hiszi, hogy ő
A teremtésnek drága koronája!
Igen: az ész, a lélek és a hit,
Hanem a többi mind hitvány salak;
De, mert a szinarany magában elkop —
Vegyíteni kell, tartóssá úgy leszen;
Vagy, mint a gyémánt csiszolatlanul
Csak egy darabka szén és semmi más.
S én mégis megmaradtam szinaranynak
És csiszolatlan széndarab gyanánt.

Ez az én bűnöm, egyedül csak ez,
Ezért kerültek úgy az emberek;
Ezért nem értett meg szülőházam se,
Midőn száműzte leghivebb fiát!

Csokonainé.

Fátyolt a multra, édes gyermekem.

Mihály.

Hiszem, hogy egykor eljő az idő,
Mely megbecsüli alkotásaimat.
„Siess, késő század! Jövel óh boldog kor
Én ugyan lelketlen por leszek már akkor
De jöttödre vigan zengem énekemet,
Vajha te csak egyszer említnél engemet
Úgy e bagoly világ, bár rémitne tőle,
Nemes utalással halnék ki belőle!“

(Odaát a kollégiumban a „Te benned biztunk
eleitől fogva“ kezdetű gyászének zendül meg.)

Mi az? — lelke borus viszhangja tán?
Vagy a jövő . . .

Csokonainé.

Virasztók éneke,

Halott van a kollégiumban.

Mihály, (megrendül.)

Oh!

Jelents be engem is, megboldogult!

(Meghatva hallgatja.)

Ugy úgy, tovább, ifju barátaim!
E, kántus nékem is bucsuztatóm . . .
Te benned bizom én is Istenem!
De ah, mi ez, mi tulvilági fény . . .
Nem látok, Lilla hol van, Lilla szólj,
Örök szerelmem, üdvöm, mindenem!

(Lillát újra megpillantja.)

Ah... „trillák... Lillák... Isten véletek!“

(Elhalóan anyja karjaiba hanyatlik.)

(Függöny.)

Költők boldogtalansága.

Csokonai Vitéz Mihály halálának századik évfordulóját ünnepli a Csokonai-kör, s a város értelmisége. A magyar kultúra előrsi csatározásainak nevezetes pontja Debrecen, nem első kulturális ünnepünk ez, a melynek jelentősége országos méreteket ölt. A magyar közélet, tudomány és irodalom legkiválóbb képviselői sereglének össze most is, hogy a száz év óta porladó halott örökké való halhatatlansága mellett tegyenek tanubizonyosságot. Nemcsak siremléke, de emlékszobrá van Csokonainak, de mindezeknél örökkévalóbb — érenél maradandóbb — emléket maga állított halhatatlan műveiben. Így alakul át évek során a szomorú élet, szomorú halálának évfordulója nemzet örömtünnepévé! Mert:

A muzsáknak szózatja
A sirt is megrázkódtatja
S életet lehel belé!“

Ime, élet áramlik felénk a dicsőnek sirtjából. A mit szenvedett, az dicsőségének vált alkatrészévé. A mit szenvedett, talán saját tévedései, talán a balsors csapásai és számtalan izben az emberek szeretetlensége és értetlensége miatt, abból születtek az utókor gyönyörűségére és tanulságára szolgáló dicső alkotások. Az ily nagy költők halála hasonlatos a természet mulásához. Meghalnak a lombok, elhervadnak a virágok, de elmulásuk nem tart örökké, mert új virulást hoz a tavasz. Mert a természet sorsa a hervadás. A virulás azoké, a kik fűben, fában, enyhe szellőben, játszi napsugárban gyönyörködni tudnak. Meghal a költő, de alkotásának csodás szépségei sohasem muló tavaszt élnek az emberek lelkében.

Száz esztendő élet valóban biztos próbája a költő nagyságának. Csokonai emlék-

ünnepén bizonyára ihlett szavakkal dicsőítik ezt a lé nem rombolható, le nem becsülhető költői fenséget. És miután mindannak, a mi Csokonai életében ragyogó fény és tündöklő világosság, ily hivatott méltatói állják körül a hatvan-utczai sirt, válasszuk mi kiinduló pontnak az árnyat, a gyászt és mindazt a szomorúságot és szerencsétlenséget, a melyet Csokonai nem hagyott az utókorra örökül, hanem tört szívébe, csalódott lelkébe zárva, vitte magával abba a esőndes sírba, viszontagságos élete, vándorútjának utolsó pihenő helyére.

Boldogtalan, nagyon boldogtalan ember volt ez a nagy költő. Akkori ellenségei szerint nyugtalan, megférhetlen természet, könnyelmű intőzője ügyesnek, a ki nem értette át az ingatlanok szerzésének, polgári jólét birtoklásának szilárd előnyeit, hanem a helyett peregrinált élete egész folyamán. Valóban el lehet mondani, hogy azoknak, kiknek éppen most ünnepli emlékét a művelt világ, nem csupán költői értékben, de boldogtalanság tekintetében is hasonlójuk volt Csokonai. A spanyol Cervantes, a „Don Kihote“ halhatlan költője, hosszú ideig sanyalódott kórházban s éhen veszett az ország útján. Schiller Frigyes sem volt szerencsésebb, mert őt is félreértették, őt is elhagyták. Megérte azt is, hogy a mig szerencsésebb kartsársa az udvari kegy fényében sűtkérezett, őt uralkodója letiltotta költői és hírlapi, irodalmi munkásságának folytatásáról. Mikor a dicsőség már keblére ölelte, már megmérgezték a csalódások s nem csöpögtetett lelkébe e földi élet viselésére szükséges erőt a halhatatlanság biztos tudata. Boldogtalanul halt meg, mint Csokonai, mint Cervantes és a többi nagy költő. Szinte szerencse a nagy költőre nézve a testüket befogadó kis földhalom, mert az választja el halandó voltukat a halhatatlanságtól, az teszi lehetővé az embereknek, hogy feledjék az ember gyarlóságait, az teszi őket arra képesekké, hogy ne törjenek pálcát a felett, a mi a poétában elűt a köznap élet rendjétől, ennek rögeitől földve ekszpialják tévedéseiket és csak azután ítél a világ költői nagyságuk igazságos mérlege szerint, ha már az utolsó rög is ráhull szomorú koporsójukra.

A legtöbb nagy költő boldogtalan, mert nem tud úgy élni, a mint azt a gyakorlati élet vaslogikája elébe szabja. Szeret elvonulni, egyedül élni, nehogy más vállakra is jusson élete szörnyű terheiből. — Mint Csokonai és Petőfi, nem marad sokáig egy helyen, mert hiszen sehová sem kötik az érdekek, avagy a kötelességek állandó kötelékei. Egyideig mindenütt otthonosan érzi magát, mert család helyett szereti az egész emberiséget, „művész hazája az egész világ.“ Érti, hogy az étellel, a tömeggel, a világgal szemben győztes nem lehet, azért sokszor feladja a harcot és siet, siet végzetének betelése felé. Ezt úgy fejezik ki közönségesen, hogy nem „törődik az emberekkel“. Tekintete a halhatatlanság csillagai felé irányul s nem látja Thales vermet.

A gyakorlati élet jól kicirkalmazott s szilárdra helyezett bázisán az tud tartósan megállni, a kiből az erős ellenállásra képes akaratérő fejlődött ki inkább. Nagy költő pedig az, kinek érzékeny kedélyvilágát a képzelem keríti hatalmába. Az akarat embere a földi körülmények talaján mozog nagy biztonsággal, a képzelem az eszmék magasabb szféráiban érzi magát igazán otthon. Ritka nagy költőben, egy Göttheben, Aranyban, van a két lelki dispozició oly arányos elrendezésben, oly zavartalan összhangban, hogy egyaránt hazájok nekik a föld és a csillagok színtája.

Ezek nagy, igen nagy költők, de egyúttal rendesek, nyugodtak és boldogok egy személyben. Simán éltek, lelkük nem háborgott, mások lelkében sem korbácsoltak fel hullámokat. De mily kevesen vannak ők! A Csokonaiak igazán csak „bujdosnak e földi téreken“. Csetlenek-botlanak, et-elítvédnek, hullnak lépten-nyomon s vajmi sokan nem állják ki a normális polgári világnézet katonamértékét!

Szenvedésekben, szenvedélyek ellen, nyomor közepette kívánatos az ellenállás ereje az akarat teljes fegyverzete. Nem adatott nekik, el-eslesek, de sohasem úgy, hogy kegyetlenül megbűnhődjenek emiatt. A mi nyugot alkották, az eredője a saját bensejükkel és az étellel, az emberekkel folytatott szakadatlan harcnak.

Ime, a nagy költők boldogtalan sorsának néhány példája! Nagy Petőfi István kegyelme, hogy nem éhen vészett el, de legendás halállal a esatatóron. Plautus száraz malmot hajtott, hogy kenyerét keresse; Passo rongyos ruhája miatt nem mutatkozhatott az emberek közt. Dantet sztanúzték és kolduskenyérré jutott. Gilbert és Moreau ugyanazon kórházban, ugyanazon órában haltak meg — végnyomorúságukban. Lenau kórházban pusztult el. Verlain betörtek és délvajok társaságában töltötte utolsó éveit. Reviczky Gyula — kinek nevérolma utcát és terét neveznek a magyar rezidenciában — hiiján volt néha a hónapos szobának. Az asztaltársaságok viselik a nevét, holott életében hajh! sokszor nem terítették számára asztalt. Beethoven pénzzavarokkal küzdött, Corzeille éhezett, Musset Alfrédet a pálinka ölte meg. Csokonai Meenásokot keresett teljes életében, mi ismét csak azt bizonyítja, a mit előbb fejeztünk ki. Ez a nagy költő erős volt költészetében, gyenge a gyakorlati életben. Költészetében azenban lelki erőforrása az utókor-nak. Éltében mások erejére, jótékonyására kellett támaszkodnia, hogy az élet küzdelmeiben még korábban ne pusztuljon el, mint a hogy elpusztult. Életrajza, szenvedései, tévedései sokkal ösmeretesebbek, mintsem hogy ismételnünk kellene. Alkalmazták erre a szomorú életre is az általános szabályt.

Bizonyára éhietetlen népség a vateseké és azért boldogtalan. Nem tehet róla — őt rendeltetése üzi, hajtja. Az egyik könnyelmű, a másik szerencsétlen, de azért ítéljék fellettük enyhén, ti rendes, ti szilárd elhatározásu, ti boldog emberek, mert az ő lelkiüknek szervezetét is természeti törvény irányozta, mint a tiéteket. A két felekezet különben elég igazságosan osztozott. Kettőtök közt annyi a különbség, hogy ti ezen életben vagytok előnyben a szerencsétlenek fölött, az ő elégtételük pedig — a halál után következik.

Gr.

Látogatás Csokonainál

Örültem száguldott velem a menyői gyorsvonat. Az utazás megkezdésétől számított néhány pillanat múlva a szédítő magasságok olyan magassában voltam, hogy szemmel láthatólag igazat adhattam a derék öreg Galilei mesternek. Tényleg úgy van, a hogy ő 1633-ban megmondta. A föld mozog még pedig a saját tengelye körül és milyen gyönyörű látványt nyújt ez a forgás abból a rémitő magasságból. Debrecenből a menyébe való utazásom igen rövid volt egyebekben. Alig tartott addig, a míg egy nedves hölgy cigarettát elszív az ember. Mikor az utolsó órházat elhagytuk, bűbajos csilingelések zaját hallottam s kevéssel ezután megérkezünk a menyország pályaházába. A vonaton kevés utas volt. Kivülem egy színész, egy bankár, meg egy istenfélő, jámbor zsidó volt a szakaszban. — A vonat többi kocsijában csupa nyakszirt merevedett ember. A vonaton természetesen megismerkedtem valamennyivel. Mindegyiktől megkérdeztem, hogy hová szólnak, meddig maradnak. Ők meg tőlem tudakolták, hogy én hová tartok. A színész nő a foglalkozásomat kívánta megtudni. Megmondtam neki. Ennek persze igen megörült és diszkrétén félrehívott és így szólt hozzám:

— Nézze aranyom, egy kérésim van magához. Nem tudom ugyanis, hogy lehetséges lesz-e az öreg Pétert a mosolyommal arra bírni, hogy beeressen, azért kérem legyen a segítségemre.

— Hogy hogy? — kérdeztem.

— Hát úgy, hogy tudom, hogy magának szabadjegye van és mondja meg az öregnek, hogy én vagyok a nővére.

Megígertem neki, hogy megteszem, ha be lehet csapni az öreget.

A menyország pályaudvarán, mikor kiszállottunk rögtön tudakozódtam az aranykölcs-szálló felől, a mely legnagyobb meglepetésemre éppen előttem volt, a mint ki- léptem a pályaudvar épületéből. Nosza egyenesen oda tartottam. Persze nyomon követ- tek utitársaim is. A kapu be volt zárva. — Csengtettem. A kis ablakon kiszólt a fehér- szakállu Péter. Morózus volt a jó öreg s reánk rivált:

— Na mit akartok?

— Beszeretnék menni öregem, szól- tam én.

A primadonna mosolyogott, de Pétert ez hidegen hagyta. — A bankár egy zsák aranyat esörgetett, az öreg zsidó pedig ma- gára vonta a szent lepelt.

— Kik vagytok? — volt a második kérdés.

Valamennyien elmondták, hogy mifélek Utoljára én mondtam meg a foglalkozásomat s hozzátettem, hogy nem állandó tartózké- dásra jöttem, hanem csak egy kiválóan fon- tos ügyben. Majd előszedtem a szabadjegyemet, hirlapirói igazolványaimat, a mire az öreg dörögve nyitott kaput. A többit, kivéve az öreg zsidót elutasította. — A primadonna erre belém kapaszkodott és bökdösött. Meg- próbáltam, hogy a nővéremként mutatom be, de bizony nem sikerült, mert a földről je- lezve volt szegény és tekintettel zajgó éle- tére, nem eresztette be Péter. A vonat többi utasainak más kapuál néztek meg az írá- sait. Hogy mi történt velük, nem tudom.

Hát beléptem a kapun. Megpróbálom leírni a menyországot, de úgy érzem alig tudom s talán jobb is lesz nekünk földiek- nek, ha a menyországot úgy képzeljük el továbbra is, a hogy a költők leírták vagy pedig ha nagy szerelemben vélünk a menyébe lenni. Különbén a menyország annak, a ki nem állandó tartózkodásra megy oda, nem olyan csodás. Meglepedő egy némely dolog, a mi a földön nincsen és érdekesek a lakók, a kikre a történelemből ismerünk rá, egye- bekben pedig ott is éppen olyan minden, mint a földön. Például házak vannak, utcák van- nak, az utcákon aszfalt, de nem szurokból, hanem márványból.

Szóval azt tanácsolhatom azoknak, a kik folyton a halált sóhajtozzák, hogy örül- jenek az életnek addig a míg lehet és soha se kíváncsoznak el időnek előtte. Végered- ményében szó a mi szó igen kedves hely a a meny, nagyszerű az élet és jelehet az ott tartózkodás, de hát én, a ki csupa kedvtelés- ből és hivatásból mentem oda fel nem nyil- latkozhatom úgy, hogy soha se szeretnék vissza jönni a földre. Elég az hozzá, hogy Péter bátyánk igen felmelegedett a mikor egy ele- ven ujságirót látott sőt kijelentette, hogy mindenben rendelkezésemre áll, csak hogy oda lenn ne kompromittáljuk ezt az országot holmi hirlapi cikkekkkel.

— Világért se öregem, — mondtam neki mosolyogva, a mire ő megjegyezte:

— Hát mi türes tagadás, tőled fiam van okom félni, mert te eleven vagy, de azok, a kik idefönn vannak nagyon jám- borok.

Péter mester ezután elővette az arany- képeses főkönyvet. Kérdésemre kihalászta belőle a Cs. betűs névsort.

— Kik keresel fiam?

— Csokonai Vitéz Mihályt. 1805-óta honpolgára a menynek.

— Igen . . . igen . . . emlékszem rá. Egészen fiatal ember. No nézzük . . .

Ezzel az ujjával végig húzott a ne- veken.

— Itt van! Csokonai Vitéz Mihály a Diesőség utcában lakik. Szembe vele Petőfi Sándor egy emeletes házban. A házszám 19. Megállj fiam adok melléd két angyalt, majd elkísérnek.

Péter csengtetett, mire két bájos leány szegődött kalauzomul. Vagy egy órai járká- lás után elértük a Diesőség utcát. Érdekes, hogy ez az utca nem is olyan hosszú és

még sincsenek kiadva az összes lakások. Pélig mennyi író és költő halt el eddig!

Bementem a 19. számú palotába. Cso- konai lakása az első emeleten van. Hat szo- bából áll és mesésen van bútorozva. Csen- gettem az előszobán. Kis vártatva egy igen esinos debreceni civis leány nyitott ajtót. Csokonai szobalánya volt. Megkérdeztem tőle vajjon idehaza van-e, a mire a leány azt felelte nincs. Bevezetett a szalonba. Ott az- tán megkérdeztem, hogy hogy érzi magát a mester. Elmondta, hogy felesége van. Lilla naesességét vette nőül és végtelenül boldog. Korzózni mentek, mivel éppen dél felé járt az idő. Hát vártam a míg hazajön. Egy félóra se teltt bele, már megjöttek. A szobalány jelentette, hogy beszélni kívánok vele. Egy- szerre csak felpattan az ajtó és ugyanaz az arcu ember, a ki a Lőkovic Artur által kiadott érmeiken látható, állott előttem. — Egyenesen nekem ugrott, megölelt, meg- csókolt.

— Hát Debrecenből jöttél öcskös — ez volt az első szava.

— Onnét mester.

— Hát mijáratban vagy komám, ne vedd rossz néven, hogy tegezlek, de hát én ezt így szoktam volt.

— Oh ennek csak örülni tudok. Hogy én mijáratban vagyok? Hát abban a járat- ban, hogy a Csokonai ünnepre valami szen- zációt vigyek magammal.

— Csokonai ünnep? Engem ünnepel- nek? Hogyan, hát beszélj! Nem értem. En- gem ünnepelnek most, a mikor nem vagyok ott, a mikor ott voltam az emberek között, elhagytak, semminek se tekintettek. — No beszélj!

— Oh mester minden költő sorsa ez, a mi az öné. Csak akkor becsülik meg, ha már nincsen. Hát a dolog egyébként az, hogy az ön elköltözésének századik évfordu- lójára vasárnap országos ünnep lesz Debre- cenben. Hetek óta mást se hallani otthon, mint Csokonai, Csokonai és megint Csokonai. Azt gondolom tudja, hogy a nevérol irodalmi társaság is van Debrecenben.

— Tudom és ha jól értesültem a szob- rom is áll a kollégium mellett.

— Ugy van.

— No hát ez nagyszerű! Engem ünne- pelnek. Hát nagy költőnek tartanak végre. Szinte hihetetlen.

— Bizony az ön mester. Nagy, a mi- lyen kevés van az országban.

— Tudom fiam. Az öreg Jókai beszélt egyetmást a multkor a hazai költészetéről. — Hallom, hogy nagyon silány a termés. Tucat számra élnek a poéták odalenn, de egy se ér egy fabatkát se.

— Bizony ez így van!

— Aztán hallom, hogy a dráma írás is fellendült odahaza. No fiam szeretném a vá- gyamat követni. Lemenni és ugyancsak szét- űtni közöttük.

— Mester, hiszen ön is írt színjáté- kokat,

— Az igaz, hogy írtam, nem mondom, hogy valami nagyon jó dolgokat, de mindig van olyan, mint száz abból a fajtából, a mit egyremásra mutogatnak be a pesti teátru- mokban. No de öcskös, hagyjuk az irodalmat. Ugye azért jöttél, hogy meglátogass. Hát nekem kiváló öröme szolgál ez. Meddig maradsz. Remélhetőleg nem hagytad ott végleg a sártekét, a melynek emberei olyan, de olyan romok.

— Rövid időre jöttem csak fel. Ujság- író vagyok és a kíváncsiság hozott ide.

— Ujságíró? Az én időmben lopászok- nak hívtak benneteket. Mondom igen örülök ama tisztességnek, a mely száz év múlva érte személyemet ott az embereknél.

— Megfogom mondani.

— Hát öcsém uram, mond meg még azt is, hogy én nagyon boldog vagyok. — Elértem azt, ami odalenn nem sikerült. Nőmmé lett Lilla, az én szemem fénye, az égi tünemény. Be is mutatom neked, ne hídd hogy itt nem tudjuk ám az ildomosságot. Megyek érte.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

THURZOFÜRED

házilag kezelt klimatikus gyógyhely.

Vizgyógyintézet

Szepes vármegye déli részén 572 méter a tenger színe fölött, pompás és nagyterjedelmű és fenyveserdő közepette Kitűnő forrásvíz. Allandó fürdőorvos dr. FANZLER LAJOS. Bpesti lakása II. Medve-u. 9.

Évad: május 15-től, szeptember 15-ig.

Vasúti állomás: Gölniczobánya — Thurzófüred. Posta és távirat állomás — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos

Menesdorfer Károly, Gölniczobánya. Szepesmegye.

ERDŐ-BÉNYE

gyógyfürdő

Zemplénvármegyében.

A fürdő-idény május 28-án kezdődik és tart szeptember 15-ig.

Hatása: gazdag vas- és timsó-tartalmánál fogva kitűnő a női betegségekben, sápkórban, idegbántalmakban, görvélykórban, reumatikus és köszvényes bántalmakban szenvedőknek. Kiváló klimatikus gyógyhely a légzőszervi és malariikus bajokban szenvedők részére. Gyógyhasználatra az ujonnan fölépült fürdőlakásban 20 fürdőszobában 4 porcellán-, 4 réz- és 24 fakád van elhelyezve. Ezenkívül négy kisebb szoba a hidegvizgyógyomódhoz rendeztetett be 2 káddal, 2 ülőkáddal, teljes zuhanykészlettel, izzasztó kamarával, 2 pakolóágygyal és a villamos fürdőhöz szükséges kiegészítéssel. Használhatók iszap-, sós- és villám-fürdők; masszázs-, izzasztó- és hidegviz-gyógyomód. Ivó-gyógyomódhoz mindenféle ásványvíz van készletben. A fürdővendégek elhelyezésére 7 épületben a hivatalos helyiségen s lakásokon kívül csinos berendezéssel s villamos esengővel ellátott 79 szoba áll rendelkezésre. Szórakoztatás szolgálnak: csinos ét-, tánc-, olvasó- s nőterem, könyvtár, biliárd, társas- és torna-játékok, naponként kétszeri térczene. Terjedelmes, árnyékos erdei sétá-utak. Kápolna. Fürdővendéglős: Bock Imre S. a. a helyről Az étkezés olcsó és kifogástalan. Az izraelita vendéglő csinos, új verandás épületben van elhelyezve. Házi gyógytár posta, és telefon állomás helyben van. Sürgönyök Erdőbényére címzendők ahol táviró állomás van. Vasúti állomás személyvonatokhoz Erdő-Bénye gyógyfürdő gyorsvonatokhoz Lízka-Tolcsva, a honnan és hova jutányos bérkecsi közlekedés van berendezve. — Fürdőorvos: Asztalos Kálmán dr. Erdő-Bényéről. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

A fürdőigazgatóság.

TITKOS

betegségek ellen legjobb szer a

„TRIAS“ 31 3—*

2—3 napi Lefecskendezéssel a folyást utóbj és fájdalom nélkül felelősség mellett megszünteti. A legrégebb s legelhanyagoltabb folyásban szenvedők is biztos gyógyulást remélhetnek. — Férfiaknak kor. 2.75 nőeknek 3 kor. 54 fill. beküldése után bérmentve küldetik. Fecskendők külön 1 korona. — Raktár Budapest Török József gyógyszer-tárában Király utca 12 és a legtöbb vidéki gyógyszer-tárban. — Titoktartás mellett küldi a készítő is Papp gyógyszer-tára Tiszaszentimrén Főutca 101 szám.

A Dr. BORSOS-FÉLE HAJSZESZ

teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készülő hajerősítő, mely kiváló eredménnyel használható úgy a hajhullás vagy a hajvégek megtörése és széthasadozása, mint a fei elkorpasodása vagy a haj molyosodása ellen.

A haj növeését előmozdítja. Legjobb óvszer a hajbetegségek ellen. Sem a fejbőrt, sem az ágy nem piszkolja. — Hatása biztos!

Egy üveg dr. Borsos-féle HAJSZESZ ára 1 korona. — Kettős (nagy) üveg 2 korona.

Készítő hely:

MIHALOVITS J. gyógyszer-tára Debrecen.

ARON MIKSA

Dréher Antal kőbányai serfőzdéjnek vezérképviselője Debrecen és vidékére.

Van szerencsém tisztelt vevőimmel és a fogyasztó közönséggel tudatni, hogy söröspalackjaim teljesen légmentes elzárására sikerült a „The General Bottle Seal Syndicat Limited“ Londoni cég szabadalmát a helybeli piac részére kizárólagos használattal megnyernem.

A „Seal“ (pecsét) légmentes elzáráselőnyei

1. A legnagyobb tisztaság, mert a parafadugó moszatja nem juthat a sörbe.
2. Az üveg szájának teljesen légmentes és nagy feszítő (ca. 2—3 légnyomás) elleni elzárása, ami a sörben levő szén-sav elillanását teljesen lehetetlenné tévén, a sör hosszabb időn át sem veszti el kellemes üdítő ízét.
3. A legnagyobb biztonság hamisítás ellen, mert az üveg elzárása csupán az ezen célra szerkesztett géppel eszközölhető.
4. Dacára a légmentes elzárásnak, a palack egy szeggel is a legkönnyebben felbontható.
5. Tetszetős külső, könnyű kezelés.

A Seal-dugóval elzárt üveg.

Az üveg keresztmetszete.

Midőn még a fogyasztó közönség szíves figyelmét felhívom arra, hogy akár a fent említett rendszerű elzárással, akár a közönséges cégbeégetéses parafadugóval ellátott üvegekben valódi „Dréher“-féle ser csupán az itt látható védjegyes címkékkel kapható.

Magamat a nagyérdemű vevőközönség szíves pártfogásába ajánlva, vagyok

kiváló tisztelettel

Aron Miksa.

Nyiló virágok, esokrok, koszorúk.

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvak, gyümölcsfák, diszcserjék, gömbákácfákat és más kertészetbe vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olesó ár és pontos szállítás biztosított.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYARANAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGÉNÉL
BUDAPEST, V. VACI-KÖRUT 32.

Benzinmotorok, gőzcseplőkészletek, arató- gépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben, legjobb kivitelben kaphatók.

Arjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

A nagyérdemű hölgyközönségnek becses figyelmébe.

Van szerencsém nagybecsű tudomására hozni, hogy a székesfőváros legelsőrangú ruhaszövet és selyem áruházának

Szénássy Gyula cégnek

helybeli képviselőjét sikerült megnyernem. Ennek folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyérdemű hölgyközönség rendkívüli kényelmére föntnevezett cég országszerte híres, mindenkor a legutolsó divatu és e mellett igen jutányos áru dus választékával a cég összes mintáival — szövet és selymek — kívánatra azonnal szolgálhatok és így becses megrendelése esetén a kiválasztandó áru már 48 órán belül birtokába juthat.

Megjegyezni óhajtom, hogy a szövetek és selyemárak árai nemesak hogy ugyanazok, mint a hogy azokat Szénássy Gyula cég Budapesten árusítja, hanem a megrendelt áru minden költség és portómentesen házhoz lesz szállítva.

Megtisztelő felszólítására az összes szükséges mintákat megtekintés végett a legnagyobb készséggel becses rendelkezésére bocsájtom s vagyok b. megrendelésének örömmel elébe nézve s mindenkor a legpontosabb kiszolgálásról előre is biztosítva.

Teljes tisztelettel:

ROTT L. divatterme,

Piac-u. 32. sz., Szedlák és Vámos-ház.

Zacherlin

Nagyon segít és utól-
érhetlen féregpusztító
Üvegekben vásárol-
juk.

Kapható:

Debrecen:

Csanak József
Crisco Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházy János
Fritsch Károly
Ganovszky Lajos
Göczey István
Havas József
Jósa és Jóna
Kertész Nándor

Klein Ignác
Kóhr. Henrik
Kovács Lajos
Kontsek Géza
Kernhoffer József
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát
Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Neumann Nándor
Parti Ferenc
Riekl Antal József

Róth Antal
Tóth Kálmán
Várray József
Göczey István
Böszörményi István
Molnár Jenő.
Kornhoffer József
Kertész Miklós
Berettyóújfalú:
ifj. Weiszberger Ignác
Ermihályfalva:
Grósz Hermann

Lévay Vince
Pollák Mária

Hajduböszörmény:

Gemeinbeck József
Tulogdy Ferenc

Hajdunánás:

Körner Lola

Tiszafüred:

Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weiszmann József

kereskedőknél.

BEVÉTEL. Fő-zárószám (A) (Élelbt. ágazat) az 1904. évi január 1-től december 31-ig eszközölt műveletekről. — (Nyereség- és veszteség-számla.) KIADÁS.

		korona		fill.		korona		fill.	
I. Athozott tartalékok:									
1. Díjtartalék	65.001,472	33							
2. Díjhozott	2.036,710	49							
3. Ervényszerítések és visszaváltások tartaléka	886,716	83							
4. A kamattalb leszállítására szolgáló díjtartalék	1.700,000		70.124,899	35					
5. Nyereségtartalék			2.000,000						
6. Rendelkezésre álló tartalék			900,000						
7. Arfolyam-ingadozási tartalék			8.514,478	81	76.539,376	63			
Függő károk tartaléka 1903-ból (a viszontbiztosítások levonásával)					908,797	56			
Díjbevételek:									
1. Haláleseti és vegyes biztosításokért	11.103,47	94							
2. Előzetes díjak	1.072,376	86	10.030,971	08					
3. Előzetes díjak	741,846	69							
4. Arfolyam-ingadozási díjak	8,206	27	738,080	42					
5. Előzetes díjak	607,249	18							
6. Előzetes díjak			607,299	18	11.576,850	68			
Ehhez tartozó költségek:									
1. Folyó-számla kamatok			5,151	64					
2. Kötvénykölcsönök kamatai			357,967	14					
3. Jelzálogkölcsönök kamatai			148,875	65					
4. Állam- és egyéb értékpapírok kamatai			2.447,469	70					
5. Ingatlanok tiszta jövedelme	325,565	95	325,565	95	3.815,039	48			
6. Ingatlanok kamatai									
Egyéb bevételek:									
1. Kötvényhitelek			196,834	43					
2. Arfolyamnyereség értékpapírokon:									
a) tényleg bevételezve	84,429	83	84,429	83					
b) könyv szerint									
3. Arfolyamnyereség valutákon									
4. Egyéb bevételek					281,064	26			
Összesen					92.370,617	63			

Fő-zárószám (B) (Elemi bizt. ágazatok.) Az 1904. évi január 1-től december 31-ig eszközölt műveletekről. — (Nyereség- és veszteség-számla.)

		korona		fill.		korona		fill.	
I. Athozott tartalékok:									
1. Díjtartalék	7.018,032	18							
2. Szállítványbiztosításokért	162,245	84							
3. Betörései lopás elleni biztosításokért	83,893	46	7.264,776	48					
4. Nyereségtartalék			8.113,311	74					
5. Rendelkezésre álló tartalék			1.400,000						
6. Arfolyam-ingadozási tartalék			785,54	89	12.513,660	09			
Kártartalék a viszontbiztosítókra eső rész levonásával:									
a) Tűzkárokat			1.090	00					
b) Szállítványbiztosításokért			127,729	90					
c) Betörései lopás elleni biztosításokért			12,631	95	1.250,461	83			
Díjbevételek a törlesztések levonásával:									
1. Tűzbiztosítási díjak	11.964,543	35							
2. Szállítványbiztosítási díjak	1.437,996	34							
3. Betörései lopás elleni biztosítások díjai	837,299	69	609,697	97					
4. Arfolyam-ingadozási díjak	302,800	23							
5. Arfolyam-ingadozási díjak	108,118	15	101,691	08	13.055,086	57			
Ehhez tartozó költségek:									
1. Hitelezetelköltségek és takarékpénztáraknál letételek juttatott költségek és váltók kamatai			179,395	29					
2. Jelzálogkölcsönök kamatai			850	1					
3. Jelzálogkölcsönök kamatai									
4. Állam- és egyéb értékpapírok kamatai és osztalékai			403,314	96					
5. Ingatlanok tiszta jövedelme	47,258	89	47,258	89	630,839	70			
6. Ingatlanok kamatai									
Egyéb bevételek:									
1. Kötvényhitelek	1.013,674	25							
2. Szállítványbiztosításokért	11,870	37							
3. Arfolyamnyereség értékpapírokon:									
a) tényleg bevételezve	129,967	21	129,967	21					
b) könyv szerint									
4. Arfolyamnyereség valutákon:									
a) Tűzbiztosításokért	17,341	39							
b) Szállítványbiztosításokért	6,221	50							
c) Betörései lopás elleni biztosításokért			24,713	74	1.256,520	09			
5. Egyéb bevételek			5,021	33	649,749	43			
Athozott nyereség az életbiztosítások főzárószámjáról					29.547,302	78			
Összesen					29.547,302	78			

Főmérleg (A) Élelbt. ágazat. Mérlegszámok 1904. december 31-én. Főmérleg (B) Elemi biztosítás.

VAGYON.		korona		fill.		VAGYON.		korona		fill.	
Ingatlanok	7.863,400					Résztvényesek váltói	4.800,000				
Értékpapírok	63.126,247					Készpénz Párizsban és a képviselőségknél	477,251	13			
Fenti értékpapírok 1904. dec. 31-ig járó kamatai	290,371	23				Hitelezetelköltségek, tak. pénztárak és bankoknál elhelyezett tőke	4.909,013	13			
Jelzálogkölcsönök	3.249,000					Ingatlanok	963,750				
Kölcsönök alatti biztosítással	1.588,483	56				Értékpapírok	9.803,320				
Kötvénykölcsönök	6.856,820	18				Fenti értékpapírok 1904. dec. 31-ig járó kamatai	38,597	50			
Hasonlóvezetési juttatások és költségek	23,473	43				Váltók tőkéje	684,144	22			
Követelések más biztosító-társaságoknál	90,770					Kölcsönök értékpapírokra	31,140	99			
Különféle ügynökségek	1.350,666	38				Követelések más biztosító-társaságoknál	2.823,578	03			
Különféle adások	67,241	43				Különféle ügynökségek	2.104,970	11			
Még nem törlesztett juttatások						Különféle adások	247,276	76			
és szervezési költségek						Előzetes juttatások (előleg)	524,139	14			
Leltár						Még nem törlesztett juttatások és szervezési költségek					
						Leltár					
Összesen	84.012,076	26				Összesen	27.387,182				

Ágazatosság. Igazgatók: glanstätteni dr Alber Ágost báró, rácz-almási Frigyesy Adolf, vezérigazgató, lovag Parisi József, Ralli Pál báró, Salem Henrik, dr Sandrinelli Scipio lovag, Pavia János, vezértitkár. Számvizsgálók: Afenduli György, pojal Alberti Emil gróf, Goldschmid József.

A magyarországi osztály: Budapest, IV. kerület, Váci-utca 20. szám, a társulat saját házában.

Podmaniczky Frigyes báró, intéző. Lichtenberger I., vezértitkár. Frigyesy M., titkár.

Debreceni vezérigazgató: LESZKAY FERENC; titkár: VÁRADI IGNÁC.

NYAVAJATÖRÉS!!

Ki nyavajatorés, göres és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható a szabad. „Hattyu gyógyszerár” által **Majna-Frankfurt.**

Védjegy: „Horgony”.

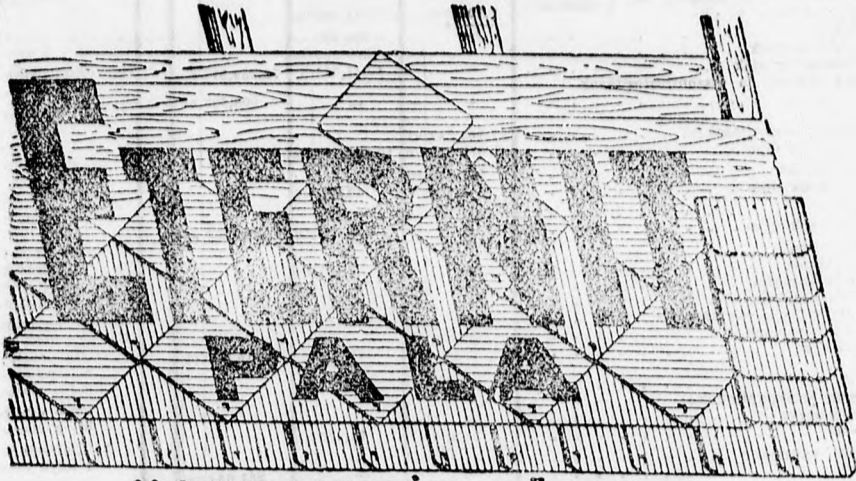
A Liniment Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

patika

egy régiónak bizonyult háziszor, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kőszvényei, oszónai és meghűléseknel bedőreslésekpen használva. Figyelmertetes. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter zéjegygyószel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és újszólván mindna gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török lészár gyógyszerésznél, Budapeston.

Richter gyógyszerárára
és „Arany oroszlanhoz”, Prágában.
Elsőbathár 2000. Mindennapi szerződések.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST-VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

Eladási hely: Lukács Vilmos cégnél, Debrecen.

Rohits-Sauerbrunn

STEIERORSZAG

Vasut. — Posta. — Sürgöny.

Kitünő fekvésű, egészséges, tiszta levegővel, gyógyintézet remek berendezéssel, pneumatikus apparátussal, legnagyobb kényelemmel, napfürdők, tornák. Különösen: gyomor-, máj-, szivbaj, szorulás, kövér-ség, cukorhaj ellen, akár csak Karlsbad vagy Marienbad.

• Uticóság! • Saját erdelemben • **LEOPOLD GYULA** • Szakavatóság •

MINDEN HÖLGY ELŐNYE

olcsón és a mellett még divatosan és elegánsan ruházkodni.

Saját érdekében kérje ezért dőstárlalmu **WIENER MODEN UNION**

Bécs, L. Schottengring 10.

KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.

Valódi tokaji borból készül, tehát nem tévesztendő össze más készítményvel. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. — Kapható gyógyszerárban.

Postán küldi. **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Mávin-tér.

Császárfürdő

Elsőrangú kénes hévízű gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb közös és külön iszapfürdőkkel, pompás ásványvíz-uszodákkal, kő-, kád-, hólég-, villamos víz-, szén-savas- és napfürdőkkel.

200 kényelmes lakószobával. A leghozzáértőbb kezelés.

téli és nyári gyógyhely **BUDAPESTEN.**

Prosperitas kívánatrinyen és bérmentve.

SZIMON ISTVÁN FÉLE GYÓGYEREJŰ SÓSBORSZESZ

„KIS ÜVEG 1 KOR. NAGY 2 KOR.”

MINDENÜTT KAPHATÓ

Szőnyegeket takarók függönyök bútorszőveket csipkefüggönyöket.

Szőnyeg- és kárpitgyártás **S. SCHEIN** és társai.

WIEN, I., Bauernmarkt 12.

Dőstárlalmu képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

On nagyon idősnek látszik! Fesse haját a **CZERNY-féle Tanningene** HAJFESTŐ-SZERREL.

PLATSCHEK VILMOS

elismerett legolcsóbb, leghozzáértőbb

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza

Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

Dr. Kovács kőspaartája 3 nap alatt biztosan hat. Tégelye K 1 20.

Dr. Kovács gyógylára Bpest, Gyár-ú. 17.

SMITH PREMIER

képviselek keresetnek.

SMITH PREMIER N° 5

képes árjegyzék ingyen.

A VILÁG LEGJOBB ÍRÓGEPE

GRAND PRIX PARIS 1900

BUDAPEST ANDRÁSSY-ÚT 33.

BALASSA FÉLE UGORKATÉL

Pattanás, kiütés, szeplő, májfoltt, sőt ráncok is eltűnnek az arczról a valódi angol használata által.

Egy üveg ára 2 korona. Hozzá ugorkaszappan 1 k, pőder 1-20, K.

Főszéküldési hely **BALASSA KORNÉL** gyógyszerárára Bpest-Erzsébetfalva.

KATZER -féle részv. társaság megóvó-intézet az első és legnagyobb 1/2 millió részvény-tőke.

Budapest, O-utca 42, 44 (saját ház), 45, 46, és Uj-utca 43.

Katzer szőrmearú az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE NAGY

1000.000 VÁSÁROLJON CSAK KISS-FÉLE SZERENCSE-SORSJEGYET KISS KÁROLY TÁRSASÁG BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÚT 7.

A MÁLNÁSI SICULIA GYÓGYFORRÁS

kiváló ószelételi égvényes sós savanyuvíz, amely tapasztalatom szerint megbízható gyógyhatással bír a légzőszervek, valamint a gyomor és bélsatorna hurutos bántalmainál, ugyintén a húgy és ivarszervek hurutos és vérpangásos bántalmainál is. Jó hatást gyakorol továbbá a belek atóniája és a hasi vérbőségből eredő májbajok ellen. A „Siculia”-forrás belső használatának fürdővel való egyesítése oszlató hatást fejt ki a női medence szervek nyírkmirigy daganatok ellen jó sikerrel alkalmazható. Czél szerű segédeszkőzt képez az elhízás és idült kőszvény gyógyításában is. Ezen sokoldalú használhatóságánál fogva méltán számot tarthat az orvosok figyelmére

Budapest, 1905. január 8.

Dr. Korányi Főgyes, egyetemi tanár, főreodiházi tag, a M. Tud. Akad. tagja, stb. etb.

Szerzőküld a kezelő tulajdonos „SICULIA” természetes szénaavat sűrítő gyár r. t. MÁLNÁSFÖRDÖN Háromszék vm. Czím: SICULIA, Málnásfürdő, Főraktárak Budapeston: IV., Múzeum-körút 7., és minden nagyobb városban.

Kérjük a SICULIA névre figyelni!!!

Szeméssy szab. **Árpád** RAJZ-ESZKÖZ az összes közép-iskolákban a legjobban bevált **MAGYAR KÖRZÖ** MINDENÜTT KAPHATÓ.